

Herrer om
hårtap

Reportasje
side 18

«Forskning
for økt olje-
utvinning må
universiteter si nei til»

Emma Tollersrud, redaktør i Universitas

Kommentar side 2 og 3

Slik er det
perfekte
studentbudsjett

Nyhet side 6 og 7

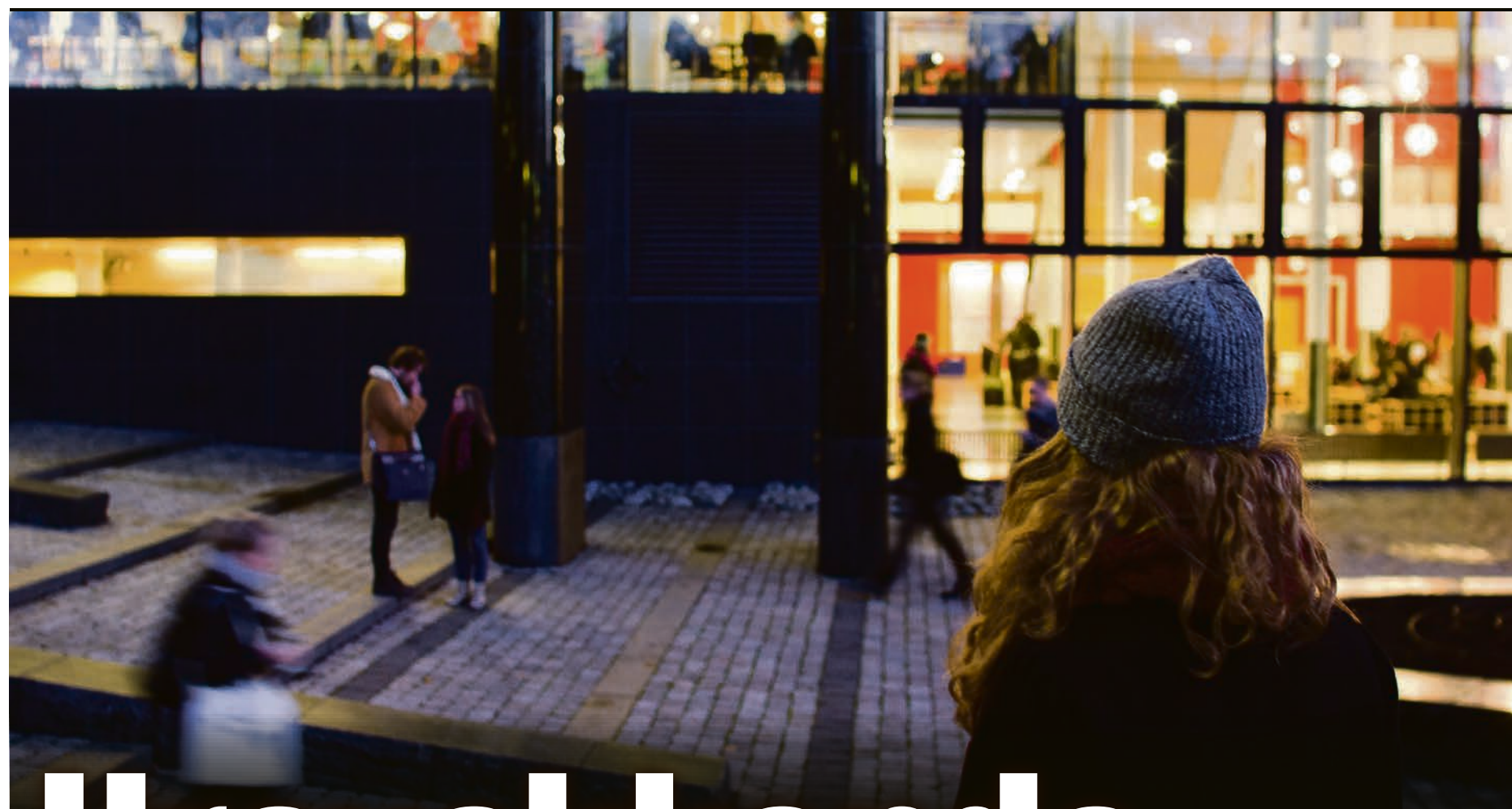

Seksuell trakassering
utbredt i akademia

Nyhet side 9 og Debatt side 13

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 67, utgave 33 | www.universitas.no | onsdag 20. november 2013

Urovekkende mange ensomme

■ 26 prosent av Norges studenter er svært ofte eller ofte ensomme, viser ny undersøkelse.

■ Ensomhet er tett knyttet til psykiske lidelser og selvmordstanker, advarer psykologiprofessor.

Nyhet side 4 og 5, Leder side 2

UNIVERSITAS SØKER WEBUTVIKLER
Vil du lage morgendagens nettavis?

[les mer på universitas.no/webutvikler](http://les.mer.paa.universitas.no/webutvikler)

UNIVERSITAS

redaktør: **Emma Tollersrud**
emma.tollersrud@universitas.no 911 23 791

redaksjonsleder: **Øyvind Gallefoss**
oyvind.gallefoss@universitas.no 980 03 342

fotosjef: **Helle Gannestad**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Thorbjørn Kringlebotn**

magasinredaktør: **Anne F. Helseth**

MENINGER

Ensomme student

Noen samfunnsproblemer er det vanskeligere å snakke om enn andre. Ensomhet er definitivt et av dem.

En ny Sentio-undersøkelse viser at én av fire studenter er ofte eller svært ofte ensomme. Dette er oppsiktsvekkende og urovekkende tall, av flere grunner. Ensomhet er lett å undervurdere og avdramatisere, men når den dominerer mange unge menneskers liv, må det ses som det det er: en humanitær utfordring. Det er en påvist sammenheng mellom ensomhet og psykiske problemer, og ifølge SSB er andelen unge med psykiske diagnoser nesten doblet siden slutten av 90-tallet. Veien fra ensomhet til isolasjon, depresjon, angst og selvmordstanker trenger ikke være lang. Det er naturligvis også knyttet til skolefravall og lediggang. Det er med andre ord ingen tvil om at det må tas alvorlig. Og vi har alle et ansvar.

Men er det flere ensomme i dag enn før? Vi må selvsagt reflektere over hvorvidt vi har laget ordninger rundt oss som gjør at flere føler seg utenfor. Røde Kors refser myndighetene for å vende ryggen til unge som sliter, og for ikke å prioritere forebyggende tiltak. Mye kan gjøres, men vi kan verken forvalte, planlegge eller lovfeste oss ut av ensomhet som samfunnsproblem.

Eller er det kanskje bare vanskeligere å være ensom i dag enn før? Vi snakker mye om mangt, og deler følelser for større publikum enn noen gang, men ensomhet er og blir et tabu. Overalt stilles krav om mestring, vellykkethet, ofte reflektert i hvor godt vi organiserer hverdagen, med perfekte doser læring, jobbing og sosial omgang. Og det skal synes at du får det til. Hvor ofte har du gått inn på Facebook uten å bli møtt av bevis på hvor ekstremt fine sosiale liv andre mennesker har? Julebordet, bursdagen og hytteturen – alt skal dokumenteres og deles.

November er ensomhetsmåned. Ikke bare er det mørketid, det er også travel eksamenstid, der mange har nok med seg selv. Det er julegaver, julebord, kollokvier og eksamensfest, alle ting som oser sosial omgang. Men midt i alt må flere se seg rundt. Det er en grunn til at utvekslingsstudenter stadig klager over hvor vanskelig det er å få kontakt med nordmenn. I det store, fragmenterte Student-Oslo er det lett å forsvinne. Fadderuka er kanskje eneste mulighet til å finne veien inn i en omgangskrets.

Ensomhet er en alminnelig følelse alle mennesker har kjent på til alle tider, men i dag er den stadig vanskelig å vedkjenne seg. Hvor problematisk ensomheten kjennes, avhenger også av hvor tillatt og normal man opplever at den er. Paradoksalt nok blir ensomheten gjerne en dobbelt så vond følelse dersom man føler seg helt alene om den.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Det pågår en sort og skitten flørt i norsk akademia

Av olje er du kommet

Kommentar

Emma Tollersrud,
redaktør i Universitas

De er få, de har liten makt, men de er sårt tiltrengt i norsk akademia, de tre professorene ved Universitetet i Bergen (UiB) som nylig gikk ut mot de norske forskningsmiljøenes bånd til Statoil.

Ledelsen ved UiB har underskrevet nok en sponsoravtale verdt 55 millioner kroner, og professor i oseanografi Peter Haugan, klimaforsker Helge Drange og helseprofessor Gunnar Kvåle kaller det hele uetisk og klimafiendtlig. De mener satsing på økt oljeutvinning er noe et universitet må si nei til.

UiB-avtalen er ikke unik: Akademia-avtalen som i november ble etablert mellom sju norske forskningsmiljøer og Statoil, er verdt totalt 450 millioner kroner. Universitetet i Oslo fikk 20 millioner kroner i 2009. Men her på berget er det forbausende taust om hvilken makt det gir en av våre verste miljøsyndere.

Få er bevisst hvor mye av norsk forskning som er berammet og indirekte styrt av oljedryppende sponsormidler. Når Statoil bestemmer hvilke områder det skal forskes på, ligger hovedfokus

naturligvis på økt utvinning av olje og gass. Ved UiO har det dreid seg om å finne løsninger som gjør oljenæringen enda mer rustet i møtet med problemer, altså alt som kan hindre dens videre ekspansjon. På denne måten ligner en stor del av Akademia-avtalen mer på konsulenttjenester for Statoil enn forskning, påpeker oljehistoriker Helge Ryggvik.

Han mener dessuten at det fortsatt finnes lite eller ingen uavhengig samfunnsforskning om petroleumssektoren. Forskningen skjer på oljeindustriens premisser, og problemer og løsninger defineres deretter. Når alle sier «ja» på Statoil-språket får vi ingen kritikk, forbedring eller kreativitet. Resultatet er at Statoil kan gjøre store feil, og at vi ikke evner å finne andre løsninger.

Hva da med den forskningen Statoil misliker? Talende er følgende eksempel: I 2005 skrev Ryggvik og hans kollega ved Universitetet i Stavanger, Ole Andreas Engen, en kritisk rapport om Statoil. Kort tid etter kontaktet ledelsen i selskapet UiO og UiS og oppfordret dem til å sanksjonere de to ansatte, ifølge dokumenter Morgenbladet har lest.

Vel så oppsiktsvekkende er det at Akademia-avtalen forplikter UiB til å arbeide for positiv medieomtale rundt forskningen som avtalen omfatter. De låner sin troverdighet og blir en del av Statoils merkevarebygging. I et slikt rom kan kritiske stemmer fort bli forsiktige. Et universitet – den kanskje aller fremste samfunnsarenaen for kritikk og refleksjon rundt oljeavhengighet, ikke-

ØYEBLIKKET

av Hans Dalane Hval

Frihet: Slitne, men fornøyde UiO-studenter markerer at masteroppgaven har blitt levert. Ingeborg Husbyn Aarsand, kvinnen bak *Imagining Cascadia: Bioregionalism as Environmental Culture in the Pacific Northwest*, sjenker til medstudene Idun Heir Senstad.

ILLUSTRASJON: ØYVIND HOVLAND

bærekraftig industri, skattlegging og åpenhet – er med andre ord bundet opp av forretningshensyn. Da befinner vi oss på et etisk minefelt langt utenfor vanlige spørsmål om objektivitet og uavhengighet. Akademia-avtalen er et eksempel på forskning som kan lede oss galt av sted.

UiB-rektor Dag Rune Olsen sier riktignok at en del av forskningsmidlene skal gå til renere oljeutvinning i allerede eksisterende områder, slik at sårbare felt kan skånes. Men det framstår som lite annet enn det typiske sirkelargumentet – det falske dilemmaet – som oljeentusiast Jens Stoltenberg hamrer inn gang etter gang: Hvis ikke vi utvinner rent, gjør andre det skittent. Det er vanskelig å se for seg utvikling av teknologi for oljeutvinning uten at det fører til at vi utvinner mer. Som en parallell kan man spørre: Ville man signert sponso-
r-avtale med tobakkpro-

ducenten Lucky Strike, hvis målet var å utvikle sigaretter som er litt mindre skadelige? Samme hvor godt det hele blir forsøkt presentert: Statoil har ingen interesse av å legge til rette for de store samfunnsomveltningene som må til for å takle klimaproblemene.

Realfag og oljeteknologi er tilsynelatende den yndigste grenen innen forskning og utdanning. Statoil er den mest attraktive arbeidsgiveren for studenter både i økonomi- og ingeniørfag, og det er ikke rart: Få bransjer har mer offensiv satsing på talenter gjennom velutbygde internship-ordninger, og få aktører har like mye å lokke med enten det er studieturer til Singapore eller luksuriøse rekrutteringsmiddager.

Vi har lenge stått overfor en «brain drain» til oljebran-

sen. Det er fortsatt her det kommuniseres at karrieren, pengene og tryggheten ligger, til tross for at verden utenfor roper at vi må tenke nytt – og det fort. Når stadig nye storkontrakter signeres med akademia blir det stadig like vanskelig å finne veien ut av oljealderen.

I den vestlige, liberale verden har vi en urokkelig tro på at kunnskap og viten vil lede oss mot et stadig bedre samfunn. Av forskning klinger det kreativitet, utvikling og vekst. I dette rommet av innbitt teknologioptimisme kan Statoil lett overbevise. Samtidig er det nettopp her at vitenskapen viser sin utilstrekkelighet. Den bringer oss ikke videre, tvert imot kan den rettferdiggjøre og lede oss dypere inn i et system vi vet vi må komme oss ut av.

debatt@universitas.no

BAKPÅ NYHETENE

ENSOM SPESIAL

«Altfor lenge har landbruket fått seile rundt ensom på politikkers hav, og fremstått som et fagfelt for spesielt interesserte.
Hentet fra lederen «Listhaugs suksess», Sortlandsavisa, 14.11.13

«Etter noen glass brennevin følte mannen seg litt ensom. Han satte seg dermed i bilen for å dra på besøk. Det skulle han ikke ha gjort.
Hentet fra saken «Fyllekjørt i snøfonna», Bygdeposten, 12.11.13

«– Vi vil ha gode samtaler, gode vennskap og et likestilt samliv. Hvis man ikke har det, kan man lettere føle seg ensom og «unne seg» noe på siden av ekteskapet.
Hentet fra saken «Uaktsom, overlatt eller forsettlig? Sjekk hva slags UTRØSKAP vi lettest tilgir», Dagbladet, 13.11.13

«Vil vi fortsatt måtte bruke Daniel Braaten eller Joshua King som ensom spiss og nødløsning, uten at dette er deres beste plass?
Hentet fra kommentaren «Høgmo-jakt på vinnertyper», Aftenposten, 13.11.13

FØLG OSS

På papir hver onsdag, på nett hele tiden.

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas

For oppdaterte studentnyheter.

UNIVERSITAS

MENINGER

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

BERGEN

STUDVEST

Regjeringen viser laber interesse for norske studenter, men enda verre er det at de stikker kjepper i hjulene for de utenlandske.

YALE

Gale News

It is the worst-kept secret in higher education that good teaching paves no smooth path to tenure. In fact, faculty who are perceived as too focused on teaching may be seen as neglectful of their scholarship.

OXFORD

The OXFORD STUDENT

As I was making my way through my philosophy reading list for the term, I noticed that there was only one woman on it. After mentioning this to my tutor, I discovered that I was mistaken: it turned out that Shelly Kagan is a man, and there was actually no writing by female philosophers in my entire term on Ethics.

KØBENHAVN

uniavisen

Vi skal nu skubbes igennem studiet i en sådan hast, at det ikke længere er et godt håndværk der kommer ud af alt arbejdet. Vi skal nu maskinreproducere og som resultat, falder den mentale bund ud af vores møbel.

TIPS OSS

tips@universitas.no

nyhetsredaktør: **Geir Molnes**
geirmoln@universitas.no 993 35 518

NYHET

Rektorer kritiske til skolepenger

GRATISLAND: – Når jeg er i utlandet, er jeg stolt av å komme fra et land der man ikke har studieavgifter overhodet, sier rektor ved Universitetet i Oslo, Ole Petter Ottersen, til Dagens Næringsliv.

I regjeringens tilleggsproposisjon til statsbudsjettet ble det klart at skolepenger for studenter utenfor EØS-området skal utredes. I dag er norsk utdanning gratis for alle. Etter at Sverige innførte skolepenger for studenter utenfor EØS i 2011, må studentene der betale mellom 80 000 og 140 000 kroner i skoleåret, ifølge avisen.

Rektor Hans Fredrik Hoen ved Universitetet for miljø og biovitenskap er også kritisk til en eventuell innføring.

– Vi har mange studenter fra utviklingsland, og det gir oss et mer mangfoldig studiemiljø. Vi har gode erfaringer med dette og synes politikken som har blitt ført er bra, sier Hoen til Dagens Næringsliv.

Narvik-studenter laget satellitt

RAKETTPROSJEKT: Torsdag 21. november skytes satellitten Hincube opp i Russland. Den er bygget og utviklet av studenter ved Høgskolen i Narvik, melder Teknisk Ukeblad.

Planen er at studentsatellitten skal ta bilder av Jorden og overføre disse til bakkestasjonen ved høgskolen.

– Neste uke blir veldig spennende for oss på Høgskolen i Narvik. Studentene her har jobbet veldig lenge med dette prosjektet og det er viktig for dem at den blir skutt opp, og at de får se om den fungerer, forteller prosjektleder Tom Stian Andersen til Teknisk Ukeblad.

Totalt 67 studenter har deltatt i prosjektet, som ble påbegynt i 2006. Satellitten var ferdig bygget i fjor, og har siden sommeren 2012 blitt utsatt for omfattende testing for å se om den vil tåle oppskytingen og oppholdet i verdensrommet.

Studentsvarte-børs i Bergen

SVARTEBØRS: Ved hjelp av Facebook og plakater har flere studenter som bor i studentboligene på Fantoft tjent penger på å selge røyk og alkohol, melder Studvest.

– Jeg er nærmest sjokkert. Dette er helt nytt for meg, men det høres helt utrolig ut, sier en overrasket Per Kristian Knutsen, administrerende direktør i Studentsamskipnaden i Bergen (SiB) til avisen.

En beboer på Fantoft, som ønsker å være anonym, sier dette er svært utbredt blant utenlandsstudentene.

– Veldig mange kjøper varer i Taxfree-butikken eller i hjemlandet sitt, for så å selge det videre i Norge. Jeg tror de fleste av disse ikke selger for mer enn kvoten, så jeg vil ikke kalle det smugling, sier han til Studvest.

SOSIAL KLUBB: (f.v.) Dastan Hawrami, Ada Elisabeth Fredstad, Eli Fjærli og Hedda Christine Gjevestad er alle aktive i Blindern Røde Kors. Leder for studentgruppen, Marianne Nærbø (til høyre), forteller at et av deres viktigste mål er å være et sted hvor det er enkelt for studenter å bli kjent med andre.

Én av fire st

Nye miljøer, en uoversiktlig tilværelse og manglende rammer gjør at mange studenter sliter med ensomhet. Verst er det i Oslo og Akershus.

Studenthelse

tekst Petter Flottum
foto Helle Gannestad

26 prosent av Norges studenter føler seg ofte eller svært ofte ensomme, viser en Sentio-undersøkelse utført for Universitas og Norsk studentorganisasjon (NSO).

– For mange er starten av studietiden en intens sosial periode. Det kan bli en sårbar fase for dem som i mindre grad tar kontakt med andre, men er avhengige av at andre tar kontakt med dem, sier Lars Wichstrøm, professor i psykologi ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim.

Han understreker at ensomhet kan føre til alvorlige konsekvenser.

– Det er en økt sannsynlighet for å tenke på og forsøke å ta livet sitt om man føler seg ensom. Et tett og godt nettverk beskytter mot både depresjon og selvmordstanker, sier psykologiprofessoren.

Synes ikke utenpå

Ensomhet kan utvikle seg til psykiske lidelser som depresjon og angst, og andelen unge med psykiske diagnoser har nesten doblet seg siden slutten av 90-tallet, viser tall fra SSB (se faktaboks).

Selv om én av fire studenter ofte føler på ensomhet, så kan det være svært vanskelig å se det på dem utenfra.

– Undersøkelser vi har gjort viser at en god del som sier de har mange venner, likevel svarer at de føler seg ensomme, sier Wichstrøm.

Flest ensomme i Oslo og Akershus

Studenter i Oslo og Akershus føler seg oftest ensomme. Her svarer tolv prosent at de *svært ofte* føler seg ensomme, mens 16 prosent *ofte* føler seg ensomme. I Midt-Norge svarer til sammenligning kun fire prosent at de *svært ofte* føler seg ensomme.

– På store studiesteder er det ikke så lett å oppdage dem som er ensomme. Det er vanskelig å vite om den som sitter bortenfor i en forelesning med

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

Universitas nr. 12, 1988

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

« – Hvor godt synes De en student bør leve?
– Det kommer til uttrykk i de utgiftsanslag som vi holder oss til når vi bestemmer lånenens størrelse. Vi har en ganske god erfaring når det gjelder å fastslå studentenes behov og tror våre satser er realistiske, selv om også studentene naturlig nok ønsker å leve bedre enn de gjør, sier Lånekasse-direktør Knut Coucheron Jarl.

Universitas nr. 11, 1963

Veileder bort ensomheten

I 2006 startet Ilan Dehli Villanger prosjektet ForVei ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim. I 2010 hoppet også Det matematiske naturvitenskapelige fakultet (Mat-nat) ved Universitetet i Oslo (UiO) på.

Gjennom individuelle veiledningssamtaler med alle studentene og seminarer for hvert program, ønsker han at færre av studentene skal føle seg ensomme.

ForVei får skryt av Norsk studentorganisasjon (NSO), som mener prosjektet viser lovende resultater.

– Spørreundersøkelser blant studentene som har deltatt, viser at 15 prosent har tatt større ansvar for sitt sosiale liv etter veiledningssamtalen, sier Villanger.

Alle førsteårsstudentene får i løpet av vårsemesteret tilbud om veiledning. Da legges studieprogresjon og faglige spørsmål bort.

For øyeblikket er det kun NTNU og Mat-nat ved UiO som tilbyr ForVei, men flere institusjoner er på vei. Villanger har hatt opplæring med BI Nydalen og Universitetet i Nordland, og forteller at Høgskolen i Bergen holder på med noe lignende.

Mat-nat betaler i underkant av 1,5 millioner i året for ForVei.

– Det er relativt kostbart, men vi synes ikke det er dyrt med tanke på hva det gir tilbakke, sier Villanger.

universitas@universitas.no

studenter ensomme

Ensomme studenter

- 27 prosent av de spurte kvinnelige studentene svarer at de ofte eller svært ofte føler seg ensomme. Blant de mannlige gjelder det 22 prosent.
- I Oslo og Akershus svarer 28 prosent av studentene at de ofte eller svært ofte føler seg ensomme, mot 21 prosent i Midt-Norge og på Sørlandet.
- Hos den øvrige befolkningen er en av fire ensomme.
- Andelen unge mellom 16 og 22 år som rapporterer om psykiske plager, økte fra 9 til 16 prosent mellom 1998 og 2008, ifølge SSB.

Undersøkelsen er gjennomført av Sentio og består av et representativt utvalg på 1016 studenter fra Norge.

150 studenter, har et stort sosialt nettverk utenfor skolen, sier Wichstrøm.

Han sier at det å delta i

studentorganisasjoner ofte kan være et godt steg for dem føler seg, eller står i fare for å føle seg, ensomme.

– Det er det helt enkle de sliter med, som faktisk å ta skrittet og ta kontakt med andre. For noen er det enklere å gjøre det organisert. Det kan derfor være lurt å bli med i studentorganisasjoner, idrettslag eller lignende, hvor man kan møtes jevnlig i mindre grupper.

– Det er ikke alltid de kommer til deg

På et julepyntet rom i Harriet Holters hus på Blindern møtes Røde Kors' studentgruppe tirsdag ettermiddag. Leder Marianne Nærbø forteller at et av hovedmålene til gruppen er å være et sosialt møtested.

Ensomhet er et viktig tema for Røde Kors, og tidligere i høst arrangerte de en workshop i samarbeid med Studentsamskipnaden

i Oslo og Akershus (SiO). Over fem kvelder kunne studenter komme for å lære smalltalk og mestring av egne tanker, og for å snakke med andre om ensomhet.

– Man må jobbe litt med det. Det er ikke alltid alle kommer til deg. Studentforeninger er et fint sted å treffe folk med like interesser, sier Nærbø.

– Mange kommer fra utenfor byen og hit til store Oslo. Det kan være vanskelig om man har levd på et lite sted hele livet, tilføyer Dastan Hawrami.

Han og de andre Røde Kors-medlemmene tror mange har vansker med å komme i kontakt med andre ved universitetet. Størrelsen og friheten kan være vanskelig å beherske, tror de.

Nærbø sier at tallene fra Sentio-undersøkelsen stemmer med tidligere undersøkelser de selv har gjort.

– Statistikken viser hvor mange som er ensomme, men sier ikke

noe om hvorfor de er ensomme, påpeker hun.

Tilbyr hjelp

– Studenter som opplever at de trenger hjelp, kan kontakte vår rådgivningstjeneste, vårt psykiske helsetilbud eller fastlegetilbudet, forteller leder i SiO Helse, Kari Jussie Lønning.

SiO har ikke tall på hvor mange studenter som oppsøker dem fordi de føler seg ensomme, men Lønning håper studenter som sliter, tør å ta kontakt.

– Studenter kan oppleve god hjelp ved å få vite at de ikke er alene om ensomheten, og de får råd om hvordan de kan komme ut av det, sier Lønning.

Lederen for SiOs helsetilbud forteller at det å føle seg sosialt eller emosjonelt ensom er en belastning som kan påvirke både helse og studiemestring.

– Vi er veldig bevisste på dette i vårt arbeid, men kan bli enda

bedre, sier Lønning.

Kan gå ut over studiene

Velferds- og likestillingsansvarlig i NSO, Jonas Ohlgren Østvik, synes 26 prosent er et altfor høyt tall.

– At én av fire ofte eller svært ofte føler seg ensomme, er ikke bra. Vi vet at psykisk helse har effekt på hvor godt studentene gjør det på studiene, sier Østvik.

Flere universitetsstudenter føler seg svært ofte ensomme enn hva høyskolestudenter gjør.

Det tror Østvik blant annet skyldes at universitetene ofte har større og mer uoversiktlige miljøer. Det er mindre undervisning i klasserom, og mer i store forelesningssaler.

– Studentene kan da ha større utfordringer med å skaffe nettverk og bli kjent med andre studenter. Vi mener det må legges til rette for at det blir enklere, sier han.

petter.flottum@universitas.no

STATSBUDSJETTET

En øl: Universitas tok forbrukerøkonom Kristina Picard med på handletur og ba henne sette opp et Lånekasse-budsjett. – Det er ikke så lett dette, medgir Picard.

– Studenter har grunn til bekymring

En av tre studenter er bekymret for sin økonomiske situasjon. Det er fullt forståelig, mener forbrukerøkonom Kristina Picard.

Forbrukerøkonom

tekst Kristin Antonsen Brenna
foto Ena Kreso

– Den økonomiske situasjonen for studenter i dag er svært vanskelig. Beregninger viser at dagens studenter ikke har hatt det så vanskelig økonomisk de siste 38 årene, sier forbrukerøkonom i Storebrand, Kristina Picard – kjent fra NRK-programmet *Teenage Boss*.

33 prosent av norske studenter er i svært stor eller stor grad

bekymret for sin økonomiske situasjon. Det kommer fram i en ny undersøkelse blant norske studenter, utført av Sentio for Universitas og Norsk studentorganisasjon (NSO).

Ikke overrasket

Picard er ikke overrasket over at så mange studenter er bekymret for økonomien.

– Det sier seg selv at det er vanskelig å klare seg på bare lån og stipend, sier Picard.

– Har studenter grunn til å være be-

kymret over sin økonomiske situasjon?

– Ja, det kan du godt si at de har. Jeg skjønner godt at mange er bekymret, for studentene har svært lite å leve for, sier hun.

Bekymret studentleder

Leder Ola Rydje i Norsk studentorganisasjon (NSO), mener funnene i undersøkelsen gir grunn til bekymring.

– Dette er enda en bekreftelse på behovet for at regjeringen går inn for elleve måneders studiestøtte, sier Rydje til Universitas.

Han benytter samtidig anledningen til å imøtegå dem som måtte mene at dette handler om såkalte i-landsproblemer:

– Å øke studiestøtten handler ikke om at vi skal ha mer penger

til å drikke øl eller kjøpe Iphone. Det handler om en bekymring over egen økonomisk situasjon. Det kan gi psykiske problemer, og det går utover studiene fordi det tar konsentrasjonen vekk fra der den bør ligge, sier Rydje.

Han viser til tidligere undersøkelser, blant annet Statistisk sentralbyrås levekårsundersøkelse fra i år og Studentenes helse- og trivselsundersøkelse fra 2010, der et skralt bilde tegnes opp: Fire av ti studenter får økonomisk støtte hjemmefra; ni av ti studenter har yrkesinntekt i løpet av året; seks av ti jobber fast ved siden av studiene.

Det er ventet at resultatet av forhandlingene mellom regjerings- og støttepartiene vil være

«Det er ikke så lett dette.»

Kristina Picard, prøver å sette opp et Lånekasse-budsjett

klart onsdag 20. november, når finanskomiteen skal avgi sin innstilling.

Vanskelig budsjett

Universitas ber forbrukerøkonom Picard om hjelp til å sette opp et budsjett utelukkende av pengene fra Lånekassen (se grafikk). Det skulle vise seg å bli en krevende oppgave.

– Det er ikke så lett dette. Det er grenser for hvor lite man kan klare seg på. Man må jo ha en varm jakke og vintersko i Norge, sier Picard.

For at studenter skal klare seg med begrensede midler, mener Picard de bør utnytte muligheten til å jobbe i ferien.

– Ikke bare sommerferien, men også i juleferien og andre perioder studenter har fri, sier hun.

universitas@universitas.no

Fire av ti uten forsikring

52 prosent av dagens studenter mangler, eller vet ikke om de har innbo- og ulykkesforsikring, viser en undersøkelse gjort av Sentio for Norsk studentorganisasjon og Universitas. 39 prosent av de spurte sier at de ikke har forsikring, mens 13 prosent er usikre på om de har det.

Undersøkelsen viser også at de eldste studentene er langt

mer ivrige i å tegne forsikring enn de yngste: Åtte av ti av dem som er 26 år eller eldre har innbo- og ulykkesforsikring; bare to av ti av dem som er yngre enn 20 år svarer det samme.

– Det er selvfølgelig ikke bra å mangle forsikring, sier forbrukerøkonom Kristina Picard.

Hun viser til at mangelen på slike forsikringer kan føre til sto-

re økonomiske konsekvenser for studentene.

– Mange tenker på brann, men det er også viktig å tenke på innbrudd og vannlekkasjer. Dersom du mister alt du eier blir det veldig dyrt uten forsikring. Mange har forsikring gjennom foreldrene, og det bør de undersøke, sier Picard.

universitas@universitas.no

Picards sparetips

- Unngå småinnkjøp.
- Unngå studentkantina som matleverandør.
- Sett opp en plan og et budsjett.
- Et triks for å ha kontroll er å ta ut halvparten av matpengene i kontanter, på den måten har du kontroll over hvor mye du har brukt.
- Ha begrenset med penger på den kontoen som er knyttet til betalingskortet.
- Spleis på ting med venner eller de du bor sammen med. Alle trenger ikke hver sin støvsuger og strykejern.
- Unngå taxi, slå følge hjem.
- Kjøpt brukt eller gratis. Finn.no er full av ting som gis bort.
- Del mat med dem du bor sammen med.
- Ønsk deg ting du uansett må kjøpe.

Lenge siden siste tannsjekk?

Moderne klinikk i Oslo sentrum.

Nye studentpasienter får en startpakke på **350,- kr** (Prisen inkl.

full undersøkelse med 2 røntgenbilder, enkel tannrens og kostnadsoverslag)

I tillegg gir vi **20% rabatt** på all tannbehandling.

Vi garanterer god service og høy kvalitet!

Ibsen Tannklinikk
TLF: 22 20 06 62
Pilestredet 17, Oslo
www.lbsentannklinikk.no

Fire på plassen

1. Har du lite penger? 2. Er du bekymret for din økonomiske fremtid?

Sigmund Berg (21)
Universitetet i Oslo,
bachelor i musikkvitenskap

1. Ja. Jeg trodde jeg skulle klare meg uten studielån dette året, men måtte søke like før fristen. Jeg jobbet i sommer og trodde jeg skulle klare meg på det.

2. Jeg tror nok at jeg får meg en jobb. Men jeg planlegger å studere ganske lenge, så det kan bli ganske mye lån i lengden. Jeg kommer nok til å ta meg en deltidsjobb ved siden av studiene.

Peter Hoff (26)
Universitetet i Oslo,
lektorprogrammet i fysikk

1. Jeg har passe med penger nå, fordi jeg jobber fulltid med privatundervisning ved siden av studiene. Jeg tar ikke studielån nå, men det var ikke nok til å strekke til da jeg brukte det.

2. Jeg er ikke så bekymret nå, fordi jeg jobber. Men jeg trengte mer penger før.

Victoria Ramm Henriksen (22)
Universitetet i Oslo,
statsvitenskap

1. Ja, jeg må jobbe ved siden av studiene. Det kan være greit med noen avbrekk fra studiene, men det finnes jo andre avbrekk enn å jobbe.

2. Jeg tenker jo på det. Men jeg satser på at jeg får jobb.

Ingeborg Hess Elgersma (20)
Universitetet i Oslo,
statsvitenskap

1. Ja, studiestøtten er ikke høy nok, så jeg jobber deltid som barnevakt. Det er veldig dumt at det ikke ble elleve måneders studiestøtte fordi jeg ikke har så mye tid til å jobbe i juni.

2. Studielånet blir jo et ekstra lån å betale ned på. Men jeg tror det skal gå greit. Jeg regner med at jeg får jobb når jeg er ferdig utdannet.

Tar kontrakter på alvor: Rektor på Markedshøyskolen, Trond Blindheim, ønsker orden i sysakene.

Refses for urimelige kontrakter

Flere av Campus Kristianas studentkontrakter svekker studentenes rettigheter, mener Forbrukerombudet. Nå krever de at det ryddes opp.

Campus Kristiania

tekst Magnus Newth
foto Helle Gannestad

Flere av Campus Kristianas studentkontrakter er i strid med markedsføringsloven, fastslår Forbrukerombudet i et brev til skolen datert 4. november.

Campus Kristiania omfatter skolene Markedshøyskolen, Norges Kreative Fagskole, NKS Nettstudier, Aktiv Læring og Norges Helsehøyskole.

– I dette tilfellet gis studentene ingen rettigheter når det kommer til for eksempel oppsigelse, endring, prisavslag eller erstatning, sier Tonje Hovde Skjellbostad, fagdirektør i Forbrukerombudet, om skolens kontrakter.

Bruddet, som er i strid med lovens paragraf 22, gir Forbrukerombudet rett til å kreve kontraktene endret – noe de har satt krav om at må skje innen vårsemesteret 2014.

– Kravet er bindende, men vi har en forhandlingsmodell og avventer svar fra Campus Kristiania. De fleste føyer seg. Hvis ikke kan vi forby bruken av urimelige kontraktsvilkår, sier Skjellbostad.

Ubalansert avtale

I brevet til Campus Kristiania peker Forbrukerombudet på flere mangler ved kontraktene.

Særlig reagerer ombudet på en formulering i standardkontrakten, der høyskolene forbeholder seg retten til enhver tid å kunne endre bestemmelser ved institusjonene – som blant annet studieopplegg, tid og sted for undervisning, lærerkrefter og studieavgift. Dette skaper ifølge ombudet

«Vi har til og med markedsrett som undervisningsfag ved skolen, så vi er profesjonelt forpliktet til å ha balanserte kontrakter»

Trond Blindheim, rektor ved Markedshøyskolen

en klar ubalanse mellom partenes rettigheter og kan i seg selv være nok til at kontrakten er i strid med loven. Det samme gjelder kontraktens bestemmelser om mislighold – når en part bryter avtalen. Skolens rettigheter er inngående beskrevet, uten at det tilsvarende gjelder for studenter.

– Må endres

Forbrukerombudet oppfordrer Campus Kristiania til å gå over til å bruke ombudets egen standardkontrakt. Hvis ikke må de endre sin egen.

– Vilkårene i kontrakten må endres så begge parter har like rettigheter. Man skal få det man har betalt for, og dersom man ikke får det, så skal man ha rett på prisavslag, retting, heving og eventuelt erstatning, sier Skjellbostad.

Tar saken på alvor

Rektor ved Høgskolen Campus Kristiania, Trond Blindheim, understreker at brevet fra forbrukerombudet tas på alvor.

– Jeg har selv sittet i Markedsrådet i fire år og er opptatt av dette. Vi har til og med markedsrett som undervisningsfag ved skolen, så vi er profesjonelt forpliktet til å ha balanserte kontrakter, sier Blindheim.

Blindheim kjenner ikke selv saken inngående, men forteller at skolen kommer til å følge opp kontraktene sammen med Forbrukerombudet.

Mindre endringer

Kommunikasjonssjef ved Campus Kristiania, Stein-Oddvar Evensen, skriver til Universitas at skolen er fornøyd med at Forbrukerombudet nå har gått grundig gjennom kontraktene deres. Han mener det kun vil kreves mindre endringer for å gjøre kontraktene akseptable.

– Først og fremst er vi fornøyd med at det kun dreier seg om små justeringer. Når Forbrukerombudet påpeker enkelte forhold som mangelfulle og foreslår endringer, lytter vi selvsagt godt til dem, skriver Evensen.

universitas@universitas.no

Forbrukerombudets kontrakttips

- Finn ut hva skoletilbudet ditt koster.
- Finn ut hva det koster å ombestemme seg. Både før og etter skolestart.
- Hvilke regler gjelder hvis du blir syk?
- Det er ikke noe krav om at avtalen må sies opp skriftlig, men det anbefales på det sterkeste.
- Husk å ta vare på kontrakter og kvitteringer.
- Klag skriftlig.
- Hvis klagen din gjelder villledende markedsføring eller kontraktsbrudd, bør du melde fra til forbrukerombudet.

Mottar flere henvendelser

Universitas skrev tidligere i høst om Bårdar-akademiet, som også benyttet mangelfulle kontrakter, ifølge forbrukerombudet. Økonomisjef for skolen, Bengt Olsen, beklaget de mangelfulle kontraktene til Universitas. De siste årene har Forbrukerombudet rettet fokus mot unge menneskers økonomi, og har særlig jobbet med privatskolekontrakter.

Forbrukerombudet har

mottatt flere henvendelser fra unge mennesker som tar opp problemstillinger knyttet til privatskolekontrakter.

– Dette er ofte de første kontraktene unge mennesker undertegner. Det kan være snakk om veldig mange penger, og disse kontraktene kan ha store økonomiske konsekvenser, sier Tonje Hovde Skjellbostad.

universitas@universitas.no

– Studenter utsatt for trakassering

SNACK OM DET: – Først og fremst må studenter ta erfaringene sine på alvor. Det er utrolig viktig at studentene vet at de ikke har gjort noe galt. De må finne noen de kan prate med, sier sosiolog Gunilla Carstensen.

ILLUSTRASJONSFOTO: HELLE GANNESTAD

Den hierarkiske strukturen i akademia gjør studenter spesielt utsatt for trakassering, mener forsker.

Trakassering

tekst Benedicte Elisabeth Bjerknes

31 av 1000 studenter oppgir at de har opplevd seksuell trakassering i forbindelse med studier, kommer det fram i Sentios nye undersøkelse gjort for Norsk studentorganisasjon (NSO) og Universitas. Antallet fordeler seg likt på kvinner og menn.

Gunilla Carstensen, sosiolog ved Högskolan Dalarna i Sverige, er en av de få i Norden som har forsket på seksuell trakassering i akademia. Hun sier studenter er utsatt.

– Kvinner kan ofte se seg selv som medskyldige eller delaktige i trakasseringen. Det skapes en enorm skyldfølelse hos den som blir trakassert. Dette skjer spesielt i den hierarkiske strukturen i akademia, sier Gunilla Carstensen, sosiolog ved Högskolan Dalarna i Sverige.

Det finnes ingen norsk forskning på problemet i akademia, som gjør det vanskelig å kartlegge hvor stort omfanget er. Carstensen beklager at det er få studenter som tør å stå fram.

– *Hvordan kan man gjøre det lettere for studenter å prate om seksuell trakassering?*

– Først og fremst må studenter ta erfaringene sine på alvor. Det er utrolig viktig at studentene vet at de ikke har gjort noe galt. De må finne noen de kan prate med, sier Carstensen.

Gråsoner

Carstensen mener seksuell trakassering og krenkelse er sterkt tabubelagt.

– Dette er et typisk fenomen som finnes, og som er kjent, men det er kjempevanskelig å prate om. Jeg tror universitetene og høyskolen erkjenner problemene, men at det finnes en stor gråsoner.

Carstensen påpeker at institu-

sjonene har en plikt til å forebygge og håndtere seksuell trakassering og krenking. Hun foreslår at de kan sende ut et spesifikt spørreskjema om studentmiljøet en gang imellom, og i det inkludere spørsmål om seksuell trakassering og krenking.

«Det skapes en enorm skyldfølelse hos den som blir trakassert»

Gunilla Carstensen, sosiolog

Mørketall

Ifølge Sentio-undersøkelsen befinner de fleste som har opplevd trakassering seg i Oslo og Akershus. En av de ansvarlige for rap-

porten, Arve Østgaard, påpeker at det kan være snakk om store mørketall.

– Hvis man hadde spurt om man kjenner noen *andre* som har opplevd seksuell trakassering, hadde man fått andre svar, sier han.

Dette støttes av Carstensens forskning, som viser at man ikke ønsker å identifisere seg med offerrollen. Derfor kan det være vanskelig å innhente korrekt statistikk om slike tema.

– Men dette er den metoden vi har for å få svar på spørsmål om sensitive tema, forklarer Østgaard.

Bekrefter tilfeller av trakassering

I februar 2013 fikk UiO på plass sitt første studentombud. Marianne Høva Rustberggard bekrefter at hun har mottatt saker om seksuell trakassering i relasjonen mellom student og ansatt, men ønsker ikke å konkretisere dette på grunn av taushetsplikten.

– Jeg kan ikke svare for hvordan dette er på UiO generelt, men det er en gjennomgående tilbake-

melding fra studenter som kommer til meg at de frykter represalier, sier Rustberggard.

– *Hvilke rettigheter har studenter når det kommer til seksuell trakassering?*

– I stor grad det som UiO har bestemt at skal være rettighetene. Studenter har, ved lov, ikke samme vernet som ansatte har gjennom arbeidsmiljøloven. Varsler en arbeidstaker om kritikkverdige forhold, som for eksempel seksuell trakassering, skal man ikke bli utsatt for gjengjeldelse. UiO har sagt at også studentene skal ha dette vernet, sier Rustberggard.

Nå håper hun at studenter som er utrygge på disse tingene, kan komme til henne. Der kan de få råd, støtte og hjelp i en eventuell varslingsprosess. Det er også mulig å varsle anonymt.

– Det å være student er en forbigående fase, så insentivene for å si fra forsvinner kanskje. «Jeg biter det i meg og blir ferdig», tenker kanskje noen. Det er ikke bra. Jeg håper å bedre det rettslige vernet av studentenes læringsmiljø, sier studentombudet.

universitas@universitas.no

Øverste sjef: Kunnskapsminister Røe Isaksen gjestet tirsdag styreseminaret for universitets- og høyskolesektoren, som ble avholdt på Georg Sverdrups hus ved UiO.

– Et kulturproblem i utdanningssektoren

Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen (H) mener det er problematisk at det snakkes om undervisningsplikt og forskningsfri blant akademikere.

Kunnskapssamfunnet

tekst Christoffer Gundersen
foto Ena Kreso

– Det er symptomatisk for sektoren å påstå at belønningene er giret inn mot forskning framfor undervisning. Jeg er uenig i den påstanden, er Torbjørn Røe Isaksens svar på tiltale fra salen i Georg Sverdrups hus på Blindern.

Tiltalen var at forskning trumfer undervisning. Åtte av ti sier de heller vil forske enn å undervise, ifølge en NIFU-rapport fra 2011.

I sin tale til styreseminaret for universitets- og høyskolesektoren tirsdag omtalte kunnskapsministeren slike holdninger som et kulturproblem. Isaksen ønsket innspill på hvordan akademikere kan bli mer motivert til å stå foran studentene og formidle.

Tore Sanner – som leder et «superdepartement». Dette er fordi regjeringsplattformen til den blå-blå regjeringen er «gjennomsyret med et offensivt kunnskapssyn.»

– Det er en blå tråd gjennom alle regjeringens satsingsområder: Kunnskap er suksesskriteriet for å bygge det samfunnet vi ønsker. Vi skal sette politikken på et stødig grunnlag av fakta, sier Isaksen.

Som hos flere statsråder før ham er kvalitet høyeste prioritet for Isaksen. I jakten på å definere kvaliteten som den nye regjeringen er ute etter, har Kunnskapsdepartementet hyret inn to svenske forskere for å se sektoren i kortene.

– Vi har for lite kunnskap om hva som er god kvalitet i høyere utdanning, men grunnleggende vet vi at den er forskningsbasert, sier Isaksen.

for universitetene våre, Isaksen?

– Det er viktigere for meg at universitetene er gode. Rangeringene vektlegger forskjellige ting. Forskning er én målestokk, men det er ikke slik at den viser fasiten for hva som er gode universiteter, sier han.

Han tror det kan være en motsetning mellom høy frafallsprosent og kvalitet i utdanningen:

– I verste fall kan det bli slik at ønsket om stor gjennomstrømming fører til at man senker kvaliteten, sier Isaksen.

Skolepenger for utlendinger

Regjeringen har varslet at de ønsker å utrede innføringen av skolepenger for studenter fra land utenfor EØS. Isaksen understreker at de i første omgang vil se på muligheten.

– Det er ikke gitt at dagens skattefinansierte utdanning, som er gratis, er den beste for å tiltrekke seg talenter utenfor EØS, sier han.

De blå har sett til nabolandet Sverige, hvor antallet utenlandske studenter sank med 90 prosent etter at ordningen ble innført.

– Det er helt naturlig at antallet gikk ned, men det viste seg at kompetansenivået på de studentene som kom utenfra EØS-området, økte. Dette tyder på at det blir færre studenter, men at de som kommer, er mer kvalifisert, sier Røe Isaksen.

c.s.gundersen@universitas.no

Torbjørn Røe Isaksen, kunnskapsminister

– Et taktskifte

Kunnskapsministeren mener vi allerede ser et taktskifte med det reviderte statsbudsjettet, hvor de blå har pluss på 300 millioner sammenlignet med de rød-grønnes budsjett.

Disse skal hovedsakelig gå til styrket forskningsinnsats og nye stipendiatstillinger.

– Betyr dette at internasjonale rangeringer er en viktig prioritet

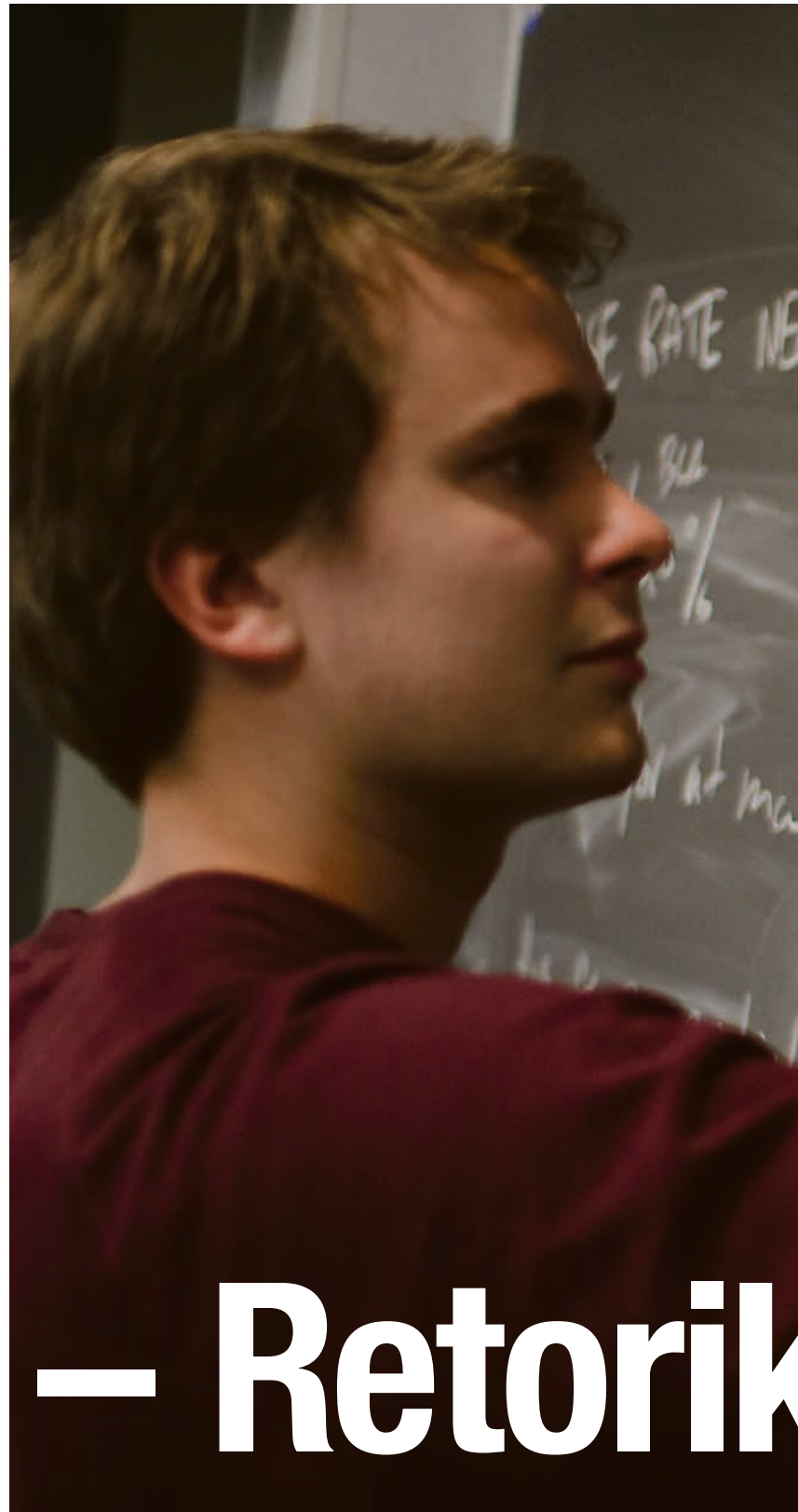
«Vi har for lite kunnskap om hva som er god kvalitet i høyere utdanning»

– Forskning oppleves som noe mer individuelt, mens god undervisning gjelder hele institusjonen. Vi burde måle kvalitet også på undervisning, men det er vanskeligere å få til, sier Isaksen til Universitas.

Kvalitetsbevisst

Ambisjonene for kunnskapsfeltet er ikke små, ifølge Isaksen: I hans øyne er det han – ikke Jan

FORSKNING VS POLITIKK

– Retorikk

Forskning viser at tallforståelsen påvirkes av vårt politiske standpunkt. På profesjonsstudiet i psykologi øver studentene på å lære politikere hvordan de skal ta rasjonelle beslutninger.

Psykologi

tekst Vilde Sagstad Imeland
foto Ena Kreso

– Man kan fint regne ut at $20 + 20 = 40$. Men dersom man mener det er trygt å bo i Norge fordi det aldri er mer enn 40 drap i året, vil man ha større problemer med å regne ut at $20 \text{ drap} + 20 \text{ drap} = 40 \text{ drap}$. Man sliter mer når svaret på regnestykket utfordrer egne holdninger, sier psykologspesialist Jan-Ole Hesselberg.

Han forteller om et forskningsprosjekt utført av Yale-forskeren Dan Kahan i 2013. Undersøkelsen viser hvordan konkrete tall blir oppfattet ulikt avhengig av hva slags politisk ståsted man har.

Feiltolket våpenspørsmål

I forsøket ble personer med forskjellige politiske standpunkt bedt om å regne ut statistisk sannsynlighet for hvorvidt en hudkrem fungerte mot utslett eller ikke. Deltakerne hadde over gjennomsnittlig god tallforståelse, og det var ingen forskjell mellom selverklærte demokrater og republikanere på hvorvidt de klarte å regne ut riktig svar.

Men da de samme tallene ble brukt, og temaet for undersøkelsen ble endret til hvorvidt tilgang til våpen gav mer eller mindre kriminalitet i samfunnet, ble resultatet et helt annet.

– De som hadde best tallforståelse klarte faktisk i større grad å regne ut et svar i tråd med det po-

Forbereder foredrag: Borgar Jølstad går tredje semester på profesjonsstudiet i psykologi. En av oppgavene hans denne høsten går ut på å holde et fiktivt foredrag for politikere, der han blant annet skal lære dem å unngå såkalte «tankesnarveier».

«Rasjonalitet trumfer kunnskap

litiske standpunktet sitt, avhengig av om de var for eller mot våpen, sier Hesselberg.

Han mener Kahans studie framfor alt viser at det er en skjevhet som «skrus på» når vårt politiske standpunkt trues.

– Studien viser at intellektuelle ferdigheter ikke beskytter mot en slik bekreftelsesskjevhet. Vi tolker tallene slik at de passer inn i vårt allerede eksisterende standpunkt, sier psykologspesialisten.

Bekrefter standpunkter

Den samme tendensen ses tydelig også i Norge, i skjæringspunktet mellom politikk og forskning, mener Hesselberg.

– Norske politikere er bare mennesker. Kahans studie føyer seg inn i en rekke av lignende studier som alle viser det samme, nemlig at vi er ekstremt gode til å bruke tall til å bekrefte våre standpunkt.

– Er det mulig å være politiker uten å være selvmotsigende i møte med forskning?

– Jeg undrer meg over det selv. Spørsmålet er vel om demokratiet er egnet for å fremme beslutninger bygget på kunnskap. Alt

i alt koker det ned til retorikk, hvor man framhever det positive, og toner ned konsekvensene av det som nedprioriteres.

Skal unngå tankesnarveier

– Politisk virksomhet handler i

generelt gjør når man vurderer informasjon og trekker slutninger, sier Borgar Jølstad, psykologistudent som tar emnet.

– Vi skal forsøke å vise at disse feilene er relevante for politikere og drøfte strategier for å unngå

«Politisk virksomhet handler i all hovedsak om to ting. For det første å vurdere informasjon og trekke slutninger, for det andre om å påvirke folk»

Geir Overskeid, professor i psykologi ved Universitetet i Oslo

all hovedsak om to ting. For det første å vurdere informasjon og trekke slutninger, for det andre om å påvirke folk, sier Geir Overskeid, professor i psykologi ved Universitetet i Oslo.

Denne høsten underviser han i et emne på profesjonsstudiet i psykologi, hvor han har gitt studentene i oppgave å holde et fiktivt foredrag for politikere.

– For å løse oppgaven skal vi ta utgangspunkt i utbredte feil man

slike feil, sier han.

Tar tankesnarveier

Jølstad forteller at vi ofte benytter oss av såkalte «tankesnarveier» når vi trekker slutninger.

– Et eksempel på en tankesnarvei er at vi ofte vurderer frekvensen av hendelser ut i fra hvor tilgjengelige de er i minnet. Dette kan føre til at vi overvurderer eller undervurderer hvor ofte hendelser skjer, for eksempel på grunn

av selektiv rapportering i media.

Jølstad mener strategier for å unngå disse feilene for eksempel kan være å trene opp folk i statistisk tenkning, og mener det er interessant å benytte teori i en mer anvendt setting.

– Jeg tror at vi kan lære noe om hvordan politiske avgjørelser kan påvirkes av allmenne strategier for å trekke slutninger, sier Jølstad.

Ingen vil være upopulære

Et fullstendig rasjonelt menneske eksisterer ikke, påpeker psykologiprofessor Overskeid. Men han mener likevel det er viktig å være klar over hvilke feller man kan gå i som politiker.

– Det er vanskelig å leve etter grunnsetningen «jeg kan ta feil, og andre kan ha rett». De fleste har betydelig tillit til egne meninger, sier han og peker på det han mener er en annen viktig faktor i beslutningstaking:

– Dersom en rasjonell slutning strider mot det ens nære og kjære mener, vil de fleste foretrekke å mene det samme som disse, for ikke å bli upopulær. For politikeres vedkommende vil det være

Forskning i politikken

■ Solberg-regjeringen la fram sin politiske plattform den 7. oktober i år. Flere av forslagene vekker debatt fordi de strider mot deler av forskningen på feltet.

■ Universitas setter i en artikkelserie søkelys på politiske forslag som går imot forskningen, og undersøker grensedragningene mellom politikk, forskning og verdier.

■ Denne uken undersøker vi psykologiske perspektiver på politiske beslutninger.

snakk om partiets mening.

Overskeid mener den mest populære meningen kan gå på bekostning av det mest rasjonelle standpunktet, og mener det som regel ikke vil oppleves som en konflikt mellom rasjonell tenkning og popularitet.

– Man ser ikke engang for seg at noen kan tenke annerledes, og antar i stedet at politiske motstandere handler ut fra dårlige motiver som egoisme eller lignende.

vildesi@universitas.no

debattredaktør: **Thea Storøy Elnan**
debatt@universitas.no 479 64 336

Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT

Si din mening på universitas.no

Fattigslus med iPhone

«Synes jeg ser iPhones overalt på universitetet og det er mange som fester hver helg. Ofte er det de som roper høyest om at studiestøtten er for lav

Stttud

«Der viser det seg at studenter får mindre i stipend enn gjennomsnittspensjonisten. Det står og at man kommer finansielt bedre ut av det om man «NAVer» enn om man studerer.

Math FTW

«Traff en del amerikanere i sommer, som betaler 60 000 \$ årlig i skolepenger, og ikke har noen mulighet til å få et statlig lån ved siden av. Synes helt ærlig at det er latterlig av folk å klage på den vanvittig generøse ordningen som 10 måneders studiestøtte faktisk er

Vær fornøyd

Hentet fra debatten til nyhetssaken «1 av 3 studenter svært bekymret for egen økonomi»

Too poor for you

«Yeah, let's remove the only reason international students come to study in Norway! I'd rather pay for my education in universities of Great Britain than Norway, if it will cost a simlair price

Michael

«Student will choose UK or USA if norway introduce tuition fees. Because of the quality education and high ranked universities

ram

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Raser over skolepengeforslag»

Useriøse student-politikere

«Jeg er veldig skuffet over så naive student«ledere» som ikke står på sitt. Trodde dere virkelig at de borgerlige ville ta fra de rike for å gi til de fattige studenter? De har jo innført skattekutt for alle rikeste, hvordan skal de da prioritere studentene!?!?!

Irritert

«Ap's useriøse plutselige forslag om 11 mndr....etter at de satt i 8 år og gjorde ingenting(!), er århundrets hittil mest useriøse politiske utspill. Istedenfor å fokusere på Ap's systematiske ødeleggelse av studenters økonomi skulle da liksom forventningene plutselig skrus i været ift en ny regjering..... Den har allerede vært litt bedre enn Ap, og så får vi se til neste år.

Peter B

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Dropper elleve måneders studiestotte»

TWITTER

studentnyheter på 140 tegn

@rydje navn i media til nå: Olav, Ole Magnus, Ole Rydde, Olav Magnus Rydje, Ola Brydde. Vinneren er dog @nrkrtrondelag med «Olav Magnusson Brynje».

11.nov

#Vikingifisering

@K_Picard Studenter har aldri hatt dårligere råd. 94 000 kroner i året er definitivt en utfordring

14.nov

Når voksne snakker over hodet på deg

@jennydb91 noen burde skrive en doktorgrad om paradokset: rett til å uttale seg med all mulig kraft offentlig – men uten at noen vet hvem du er. #ironi

14.nov

#Anonym

@TuvaRennes Hvorfor blir det curlingfeber når Norge gjør det bra, sjakkfeber pga Magnus men ikke golffeber når Tutta briljerer?

14.nov

Gentlemen Only, Ladies Forbidden

@forsberg Begynner å bli kjedelig med Høyrefolk som forklarer sine løftebrudd med at rødgrønn også feilet. Gikk dere ikke til valg på å være bedre?

14.nov

#HøliHovvet

@lektormelby Da vi danset med de somaliske asylsøkerne på disco og norske gutter foreslo å smøre kukken sin med sjoko for oss i stedet #norskrasisme

17.nov

...

Det grønne nådestøtet

Miljømafiaen

Torkil Dyb Remøy, Venstrealliansen
Geir Storli Jensen og
Anders Engdahl, Grønne Studenter

Med knuste kneskåler sliter naturligvis Kirkebirkeland med å reise seg etter sin tidligere fadese. Faktakunnskapen som han som «realist» etterspør, fortalte vi i forrige innlegg hvor han kunne finne. Kirkebirkeland tviholder likevel på skinnargumentasjonen om «fakta på bordet», men avslører senere at han nok allerede har bestemt seg for at innbyggerne i LOVESE uansett bør få oljeplattformformer som rundingsbøyer for fiskebåtene sine.

Kirkebirkeland refererer også til Perspektiv-meldingen, tilsynelatende uten å ha lest den.

Derfor vil vi gjerne invitere ham til høytlesning av denne. Som en teaser kan vi avsløre at vi skal lese fra kapittel 1.3: «Vi kan ikke basere bærekraften i offentlige finanser på et håp om høye petroleumspriser og høy avkastning av pensjonsfondet». I kapittel 4 vil vi lese at «Petroleumsressursene er begrenset, og næringen vil derfor etter hvert avta i betydning. En slik nedbygging vil kunne kreve omstillinger i norsk økonomi...» LOVESE er neppe svaret når selv de godkjente realistene fra Finansdepartementet videre skriver at «Når petroleumsnæringen etter hvert bygges ned, må den i noen grad erstattes av annen lønnsom virksomhet på fastlandet.» Kapittel 6 om Bærekraftig utvikling, miljø og klimautfordringene blir leselekse, det vil eventuelle barnebarn sette pris på.

Mange av Kirkebirkelands argumentasjonsbrister skyldes ikke bare faktaunderskudd, men også mangelfull forståelse av politikk og økonomi. Han skriver: «Det er heldigvis bedriftene i et kapitalistisk samfunn som skal ta beslutninger om en investering er lønnsom eller ikke.» Det stemmer bare til en viss grad: Gjennom det politiske systemet fastsetter storsamfunnet rammebetingelsene for bedriftene, som de gunstige skattefradragene for oljeleting i Norge, eller som da vi av miljøhensyn innførte CO2-avgift på norsk sokkel.

Det økonomisk lønnsomme bestemmes i en viss grad altså av oss, og med tanke på det man kan lese om i kapittel 6 i perspektivmeldinga, er det åpenbart på tide at vi forener det økonomisk lønnsomme med det som er nødvendig for å redde jordens bærekraft.

Det er på tide å snakke seriøst om hva Norge skal leve av etter olja, for forbruket av fossile brenslers må gå ned i vår levetid. En slik diskusjon må preges av redelighet og kunnskap, ikke gjennomskiktig retorikk med sikte på kortsiktig (og høyst usikker) økonomisk vinning.

UNIVERSITAS 13. NOVEMBER

Neuf-revolusjonen

DNS

Martin Tveten, påtroppende formann ved Det Norske Studentersamfund

Det er sviktende studentaktivitet som er årsaken til det store underskuddet til Chateau Neuf AS dette jubileumsåret, og Universitas peker i sin leder sist uke på et lukket internmiljø og manglende relevans som mulige årsaksforklaringer. Vi deler ikke denne oppfatningen, men erkjenner at Studentersamfundet har et betydelig image-problem, og vi håper at årets dårlige resultat vil fungere som en wake-up call både for de ansatte og våre aktive.

Om det skal være noe håp om å stable økonomien tilbake på beina, blir vi nødt til å nedkjempe sådanne uheldige oppfatninger både utenfor og innenfor betongveggene på Chateau Neuf. Den eneste redningen for Det Norske Studentersamfund er et Hovedstyre med tid til å synliggjøre Studentersamfundet som en mangfoldig møteplass, der engasjerte studenter blir gitt mulighet til å få gjennomslag for sine politiske prosjekter og kreative visjoner.

Vårt Hovedstyre vil derfor fremheve mangfoldet som faktisk finnes i våre foreninger og utvalg. Dette mangfoldet skal gjøres tydeligere gjennom en større satsing på foreningenes egen markedsføring. Foreningene skal dessuten gjøres mer synlige både på Chateau Neuf og DNS' nettsider, for å vise frem hvem «Neuferne» faktisk er, og gjøre organisasjonsstrukturen mer gjennomskiktig. Mangfoldet må dessuten suppleres med bygging av samhold på tvers av foreningene, og det er viktig

for oss å bygge et godt og inkluderende internmiljø på huset. Vi vil derfor gi interngruppen mer midler, samt strukturere den slik at flere foreninger inkluderes i dens arbeid. Interngruppen skal skape et tilbud med lav nok terskel til at alle våre aktive kan benytte seg av det, for å sikre at alle nye og gamle aktive blir tatt imot med åpne armer. For å løse rykteproblemet er det nødvendig å røske opp i både internkultur og interne rutiner, og om et år håper vi at flere opplever Studentersamfundet som en svært inkluderende organisasjon.

Fellesskapet må også definitivt bygges utad. Snarere enn å se på oss selv som en konkurrent til studentaktiviteten ellers i Oslo, bør vi arbeide for å knytte tettere bånd til andre studentforeninger, og vise at vi også er deres Studentersamfund. Vår størrelse, historie og organisasjonserfaring gir oss et unikt tilbud som kan komme hele studentmiljøet i Oslo til gode. Det skal gjøres lettere for eksterne studentforeninger å arrangere på Chateau Neuf, og vi håper å skape en større interesse for å være en del av det interne fellesskapet. Av den grunn kommer vi til å avsette midler til oppstart av nye foreninger eller andre initiativer, og veilede disse til å finne sin plass i fellesskapet, med ønske om å ivareta bredden av politiske og kulturelle interesser blant studentene.

Den eneste måten å hindre tilsvarende underskudd i de kommende år, er ved å øke den daglige driften og studentaktiviteten på Det Norske Studentersamfund. For å få til dette trengs et samlende og tydelig Hovedstyre, som er i stand til å inspirere til engasjement og deltagelse på grasrotplan. Dette vil være vår misjon det kommende året.

Problemet ingen snakker om

Studenter er mer utsatt enn andre for seksuell trakassering. Ville du turt å si fra?

Trakassering

Benedicte Elisabeth Bjerknes, journalist i Universitas

Han har lagt hånden på låret ditt. Han er veilederen din, har akkurat bydd deg på en kopp kaffe og er klar for å snakke om masteroppgaven din. Hvordan ville du håndtert en slik situasjon?

Sosiolog og ekspert på seksuell trakassering, Gunilla Carstensen ved Högskolan i Dalarna, kan fortelle at flertallet av kvinner som blir seksuelt trakassert, ikke tør å si ifra. De føler en enorm skyldfølelse. Det er ikke den forebyggende effekten diverse handlingsplaner er ment å ha.

«Jeg sa ikke ifra tydelig nok», «det kunne jo vært mye verre», «det har bare skjedd én gang», «han er jo slik mot alle», «jeg var jo litt småfull selv».

Dette er eksempler Carstensen har møtt i sin forskning, og hun mener det vitner om et kulturelt problem. Kvinner skaper en rekke unnskyldende forestillinger om den som trakasserer. *Kanskje er mannen sånn? Kanskje er det bare den flørtete sjargongen som finnes i academia?* De samme føler de må holde ut, og vil ikke bli sett på som et offer. Offerrollen stemmer ikke overens med det sterke imaget utdannings- og forskningsmiljøene krever.

Seksuell trakassering defineres formelt som «uvelkommen seksuell tilnærming», og kan være både fysisk,

verbal og ikke-verbal, alt fra seksuelle blikk til berøring. Det unike med definisjonen på seksuell trakassering er at det er en grunnleggende subjektiv vurdering. Det er slik det må være i disse situasjonene.

Men man tør ikke prate om problemet, så i stedet utarbeides som vanlig diverse handlingsplaner for å forebygge. For alle universiteter og høyskoler i Norge er lovpålagt å forebygge seksuell trakassering og krenkelse. Universitetet i Oslo (UiO) er blant flere som skal ha ros for å ha laget en kanal hvor studenter kan si ifra. Slike varslingssystemer burde lovfestes for alle høyere utdanningsinstitusjoner, som UiOs første studentombud, Marianne Høva Rustberggaard, tar til orde for.

I UiOs tilfelle er «Si Fra»-systemet dessverre en kanal få vet om. Det er enda for tidlig å spå effekten av både det og studentombudet, men lignende forsøk ble satt i gang i 2009 da flere tilfeller av seksuell trakassering ble brakt til overflaten på UiO. Telefonlinjen som da ble opprettet, ble nedlagt fordi ingen ringte. Hva er annerledes nå?

Rustberggaard bekrefter at hun har fått henvendelser angående seksuell trakassering, men ønsker ikke si hvor mange eller hvem det gjelder på grunn av taushetsplikt.

Studentombudets rapport for våren 2013 viser at studentene som har kontaktet henne, opplever å bli trakkert på, og at de å si i fra. Rustberggaard påpeker at studentens vitnesbyrd er viktig i slike saker, og at det bør telle vel så mye som «håndfaste» bevis.

Seksuell trakassering er subjektivt, og folks oppfatninger av det er svært forskjellige. Det bærer galt av sted dersom den som mottar en varsling, tenker: «dette ville ikke jeg følt meg støtt av» og avviser klagen, framhever Rustberggaard. Studenter som har opplevd trakassering, må kunne komme til noen de stoler på.

En av utfordringene knyttet til seksuell trakassering er

at mange studenter ikke vet hva det er. Det var også en av problemstillingene som sosiolog Gunilla Carstensen stod overfor i sin forskning. Kvinner visste rett og slett ikke at de var blitt trakassert. Hvordan kan man da finne ut hvor mange det gjelder?

Carstensen fant ut at det var avgjørende hvordan spørsmålet ble stilt. Dersom hun spurte «har du blitt seksuelt trakassert», var det vanskelig for kvinnene å svare. Hvis hun derimot stilte mer hendelsesspesifikke spørsmål, for eksempel: «Har du fått mail du følte seg fornærmet av?» eller: «Er du blitt ubehagelig oppringt sent på kvelden?» så framkom et helt annet bilde.

Basert på sin forskning anslår Carstensen at 20–30 prosent av kvinner i academia er blitt seksuelt trakassert eller krenket.

Majoriteten av kvinnene tenkte at dette var noe de selv måtte håndtere, og ønsket ikke å identifisere seg med forestillingen de selv hadde om den *typiske* kvinnen som blir trakassert. Slik mener Carstensen erfaringer ugylldiggjøres, og det kan bety at mørketallene er skremmende høye.

Ifølge Carstensen er studenter en spesielt sårbar gruppe. Universitets- og høyskolesektoren er preget av en flørtete sjargong og en hierarkisk struktur, som skaper rom for hersketeknikker: latterliggjøring og påføring av skyld og skam.

Slike teknikker gjør det vanskelig å si ifra, og spesielt vanskelig når studenter har få rettigheter. I Norge – ytringsfrihetens mekka, hvor seksuell trakassering paradoksalt nok hysjes ned – må vi bli mindre redde for å snakke om seksuell trakassering. Og studenter må få vite at de blir hørt og trodd.

Kilder: Samtaler med Gunilla Carstensen og Marianne Høva Rustberggaard. Nettstedene Forskning.no, ldo.no, Regjeringen.no og Kilden.no

Vår omtale av Det medisinske fakultet

Medisin

Emma Tollersrud, redaktør i Universitas

Dekan ved Det medisinske fakultet, Frode Vartdal, påpekte i forrige nummer at Universitas ikke i stor nok grad har vært varssomme i dekningen av saker fra fakultetet. Han mener sakene er vinklet på en måte

som skaper et feilaktig inntrykk av hvordan medisinstudenter behandles.

Artikkelen som Vartdal viser til, publisert i Universitas den 30. oktober, er ingen ny sak for oss; vi dekket den samme studentens opplevelser med fakultetsledelsen på samme tid i fjor. Da kom det også tydelig fram at fakultetet fikk medhold i Klagenemnda, som Vartdal viser til. Han mener at dette burde vært tydeligere vekt-

lagt i den nyeste saken. Men sakshistorien er klar, og denne gangen valgte vi i stedet å framheve det som er nytt, og hva som har skjedd siden sist: Det er sendt inn en ny klage fra den aktuelle studenten til Den sentrale klagenemnd ved Universitetet i Oslo. Denne er fortsatt til behandling på selvstendig grunnlag, uavhengig av hvorvidt fakultetet tidligere er blitt frikjent. Det er heller ikke uvesentlig i denne sammenhengen at ledelsen ved Det medisinske fakultet fikk rikelig med anledninger til å imøtegå kritikken og nevne nettopp disse

forholdene til sitt forsvar da vi arbeidet med saken. I stedet velger man altså å svare i et leserrinnlegg i etterkant av saken.

Universitas er bevisst sitt oppdrag som studentenes talerør, og tips fra studenter tas på største alvor. Samtidig arbeider vi alltid etter de urokkelige kravene om balanse og etterrettelighet. Begge sider skal komme til ordet, og vi søker å gi et så korrekt bilde av sakene som overhodet mulig. Vi oppfordrer ledelsen ved Det medisinske fakultet til å vise samarbeidsvilje og åpenhet i tida framover.

kulturredaktør: **Kenneth Wangen**
kennew@universitas.no 980 84 048

reportasjeredaktør: **Mari Lund Wictorsen**
m.l.wictorsen@universitas.no 913 74 945

KULTUR

Kjedelig framtidssjakk

SJAKK: Den ultimate seiersoppskriften for hvit i sjakk finnes, det er bare ikke mulig å oppdage den på nåværende tidspunkt, skriver forskning.no. Grunnen er at det ikke finnes godt nok utviklet prosessorkraft.

Kjetil Haugen, prorektor ved Høgskolen i Molde og opptatt av spillteori, sier til nettstedet at alle er enige om at hvis man gir en datamaskin X antall år, så vil den klare å regne ut den aller

beste måten å vinne på, eller i hvert fall den ultimate måten å unngå tap.

Dette er en påstand som er 100 år gammel. Det var den tyske matematikeren Ernst Zermelo som publiserte Zermelos teorem i 1913. Teoremet innebærer, enkelt forklart, at i ethvert spill for to personer der valgmulighetene er begrensede, spillerne er informert om hva motspilleren gjør og har gjort, og flaks ikke spiller inn

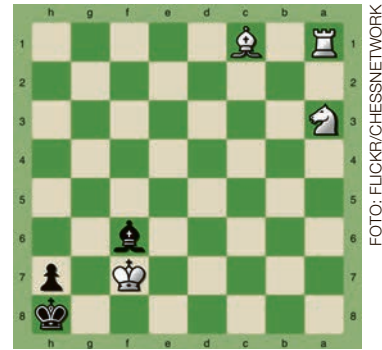

FOTO: FLICKR/CHESSNETWORK

på beslutningen, så finnes det alltid en strategi for å vinne.

— Chateau Neuf burde

At Universitetet stadig dekker Chateau Neufs underskudd gjør det umulig å drifte huset ansvarlig, mener historieprofessor John Peter Collett.

Chateau Neuf

tekst Kenneth Wangen
foto Birte Magnussen

– Chateau Neuf burde blitt solgt til høystbydende istedenfor å bli kjøpt av Universitetet, sier historieprofessor ved UiO, John Peter Collett.

Han er kritisk til at Universitetet i Oslo (UiO) fortsatt eier studenthuset som stadig går med underskudd. Forrige uke skrev Universitas at Chateau Neuf Servering (CNAS) ligger an til et underskudd på 800 000 kroner i 2013, og det er ikke første gang tallene er røde.

– Nå er det naturligvis for sent for å selge, men hvis jeg var universitetsledelsen, ville jeg ha foreslått å overdra huset vederlagsfritt til SiO. De har økonomi og organisasjon til å drive dette huset til oslostudentenes beste.

Collett mener det var en feil av UiO å kjøpe Chateau Neuf fra Det norske studentersamfunds (DNS) i 1998, samme år som Chateau Neuf Servering AS (CNAS) ble stiftet. Årets underskudd skyldes sviktende besøk og dårlig salg.

Tar ikke ansvar

– Den eneste som har klart å drive serveringsvirksomhet med overskudd på Chateau Neuf, er Olav Thon. Bygget er heller ikke egnet til å være et studenthus, sier Collett.

– Hvorfor ikke?

– Det er altfor stort. Det er uhensiktsmessig innredet. Jeg har ikke vært på et eneste arrangement i dette huset som har passet til omgivelsene. Arkitekturen brutaliserer og ødelegger.

At CNAS får bruke huset uten å betale husleie til UiO, har dessuten en uheldig bieffekt, mener Collett.

– Det er en ting som er veldig dumt med å få noe gratis, og det er at man ikke tar ansvar. Den parten det uansett er dårligst for, er Universitetet, som må ta regningen. Bare tenk hvor dyrt det er å renngjøre et så stort hus. Universitetet har gjort dette i beste mening, men pengene har sittet løst.

– Har de sittet for løst?

– Det kan man trygt si.

Historieprofessoren er forbausset over at CNAS, som ikke betaler husleie og har tilgang på mye

Brutalistisk arkitektur: I en tale Collett holdt i anledning Studentersamfundets overtagelse av driften fra Thalia teater i 2008, omtalte han Chateau Neufs «brutalistiske arkitektur», som han mener det ikke var tilfeldig at Rød Front var glad i.

«Det er en ting som er veldig dumt med å få noe gratis, og det er at man ikke tar ansvar»

John Peter Collett, professor i historie

frivillig arbeidskraft, likevel ikke klarer å gå med overskudd. Han mener også underskuddet komm-

er til å gjenta seg år etter år.

– Mener du at de aktive på Chateau Neuf ikke tar ansvar?

– Driftsopplegget der UiO tar utgiftene gjør det umulig for noen å opptre ansvarlig, svarer Collett.

De gales bur

Collett viste seg som en skarp kritiker av serveringsdriften på Chateau Neuf allerede i 2008. Da holdt han en tale hvor han foreslo at huset burde skifte navn til *La cage aux Folles* – De gales bur – etter en musikal som ble satt opp i stor salen på 90-tallet. Musikalen er en av de aller største økonomiske fiaskoene i Chateau Neufs historie.

Collett stiller seg uforstående til at DNS skal drive kommersiell serveringsdrift der kjernen er konsertdrift. Han tror problemene skyldes den harde konkurransen mellom slike steder i Oslo.

– Som om det er en mangel på konsert- og skjenkesteder i Oslo. Huset kan brukes til andre formål som studentene i Oslo kan ha glede av. Dersom det skal være et skjenkested i konkurranse med andre, bør man spørre hvor lenge UiO skal subsidiere driften, sier han.

Tror på overskudd

Avtroppende formann i Studentersamfundet, Silje Ander-

sen, påpeker på sin side at Collett bare er en av mange som mener mye om hva Studentersamfundet skal være. Ifølge henne ønsker de enkelte foreningene på huset å drive det på samme måte som i dag – selv om det er hard konkurranse.

– Men hvorfor skal UiO subsidiere et prosjekt som så ofte går med underskudd?

– Da vi solgte bygget til UiO, så var det for at det skulle fungere som en fristasjon (at de ikke betaler husleie, red. anm). UiO ønsker jo også at det skal være serveringsdrift; de har sine representanter i driftsselskapet. Chateau

Til sak mot staten

ANSETTELSESFORHOLD: Klassekampen skriver at tolv lydbokinnlesere ved Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) går til sak mot Kulturdepartementet.

Innleserne har ikke fast ansettelse og dermed ikke rett til verken sykepenger, pensjonspoeng eller dagpenger – og føler derfor at de har blitt brukt.

Nå vil de ha enten faste ansett-

elser eller høyere stillingsprosent samt erstatning for rettigheter de har gått glipp av.

Det er ikke første gang det er konflikt mellom NLB og departementet.

I april gikk alle de 53 innleserne til boikott i håp om å få like rettigheter som andre statsansatte.

UKENS DIKT

av Amalie Smith

Pludselig måger i gården
bleggule rispapirlamper i novem-
bers vinduer

Jeg vågner og tenker på, at mine
forældre kender min krop
i alle barndommens stadier

i natkjole en vintermorgen
febervarm under dynen

De kalder mig musling
og tilbake til bilen, da færgen

nærmer sig havn

Kan jeg undvige den genkendelse

Hvad kan det du og det vi
som jeg længes efter

Du skrev mit navn på en mur og
kaldte det kærlighed
men hvad kan det navn på den
mur
hvis den kærlighed ikke vil mig
noget

Jeg kender din krop i alle søv-
nens stadier
og da du sover her igen: genken-
der jeg den

Kan jeg undvige den genkendelse

En lyst til at se dig al slags lys
i en anden november, tættere
tættere

Send ditt dikt til: kajastorosten@gmail.com

vært solgt

De gamle vet best: Lærere ved NMH varmer opp studentene til festkonsert.

Fremragende jubilant

Norges musikkhøgskole er 40 år og får nå status som Senter for fremragende utdanning.

NMH

tekst Magnus Newth
foto Birte Magnussen

Norges musikkhøgskole (NMH) feiret fredag sine 40 år med stor-slått festkonsert.

– Det er ikke alle som kan skilte med storbandet fra *Stjerne-kamp*, sier rektor Peter Tornquist, som legger til at det gikk med en del bløtkake.

NMH

- Ble opprettet i 1973 og ga da 291 studenter en klassisk rettet utdanning.
- 40 år senere er det 601 studenter på skolen, som læres opp i alt fra jazz til folkemusikk.
- Er i dag det største musikk-instituttet i Norge.
- Har et uttalt mål om å favne alle deler av norsk musikk-liv og utdanner i dag studenter til å bli utøvere, dirigenter, komponister, kirkemusikere, musikkpedagoger og musikkterapeuter innenfor klassisk, improvisert musikk, jazz og folkemusikk.

Gjennom 40 år har NMH vært en sentral del av norsk musikk-liv. Men det er ikke den eneste grunnen til at det feires på høyskolen:

Denne måneden fikk NMH status som Senter for fremragen-de utdanning (SFU).

Fremragende utdanning

I år har konkurransen om status som SFU vært hard, og Musikk-høgskolen er én av tre vinnere blant 24 søkere. De får dermed ekstra bevilgninger over en fem- eller tiårs-periode, som skal gå til å opprette et nytt senter med fokus på utøvelse og utdanning.

Skolen har slått ut flere fagmiljøer fra NTNU, deriblant ingeniørutdanningen og informatikk, i tillegg til Gründerskolen ved Universitetet i Oslo. Juryen begrunnet valget av NMH med at «høyskolen al-lerede er i teten innen musikk-pedagogisk forskning, og det er et meget godt grunnlag for det foreslåtte senteret».

Talentfabrikk

– Vi er blitt beskrevet som Nor-ges største talentfabrikk. Det er litt tabloid, men kanskje ikke så dumt, sier rektor Tornquist.

På NMH har de merket seg et stadig mer globalisert musikk-liv og nye utfordringer innen utdanningen. Høyskolen øn-sker å beholde sin posisjon i front av norsk musikk-liv, noe rektoren tror SFU-status kan bidra med.

– Tildelingen vil prege de neste ti årene. Jeg har et mål som rektor at ingen studen-ter skal gå her uten å merke at vi er et senter for fremragen-de utdanning, sier Tornquist.

«Tildelingen vil prege de neste ti årene»

Peter Tornquist, rektor ved Norges musikkhøgskole

Selv om ek-strabevilgnin-gene fra NO-KUT vil komme

godt med, skal NMH selv stå for en stor del av finansieringen av nye prosjekter som nå skal set-tes i gang. Som SFU skal høy-skolen blant annet samarbeide med toppidretten for å kartleg-ge hva slags overføringsverdi det finnes mellom forskjellige utøvende fagmiljøer.

kulturredaksjonen@universitas.no

Neuf drives riktignok som et pri-vat selskap, men er likevel til for et idealistisk formål.

Andersen er ikke enig i at DNS burde skaffet seg et annet hus i 1998.

Hun erkjenner at Chateau Neuf er et utfordrende bygg, men påpe-ker også at det ble bygget for stu-denter, og at de har lyst til å gjøre det beste ut av situasjonen.

– Dere har et hus til disposisjon gratis og mye frivillig arbeidskraft. Allikevel går dere ofte med under-skudd. Bør dere ikke vurdere å gjøre store endringer i driften?

– Jeg mener som sagt vi er i stand til å gå med overskudd, men

vi må se på tiltak for å få driften til å matche markedet. Man har kan-skje hatt litt store ambisjoner, og det er mulig de må skrus ned litt.

– Collett har blant annet fore-slått å la SiO få flytte kontorene sine til Chateau Neuf. Hva synes du om den idéen?

– Det er greit hvis Collett til-byr oss et spesialtilpasset hus gratis i bytte. Det er ikke slik at vi bare kan finne oss et annet sted.

Les nyvalgt leder i DNS, Martin Tve-ten, sitt innlegg på debattsiden.

kennew@universitas.no

Bill Gates fortjener anerkjennelse for sin innsats for global helse. Samtidig har filantropien flere problematiske sider som det er viktig ikke å miste av syne.

Evig solskinn fra et plettfullt sinn

Kulturkommentar

Anders Bjørkheim,
journalist i Universitas

Isommer dukket en overraskende kronikk opp i *The New York Times*, skrevet av komponist og musiker Peter Buffett. Han kom med ramsalt kritikk av den moderne filantropien, begrepet som gjerne brukes om rike mennesker som donerer store summer til veldedige formål. Buffett har selv blitt dratt inn i filantropibølgen via sin far, Warren Buffett – «trollmannen fra Omaha» – som er blant verdens aller rikeste og en hoveddonor til stiftelsen *Bill and Melinda Gates Foundation*.

Buffett kritiserer filantropene for å hvitvaske sin egen dårlige samvittighet for å ha skaffet seg mer penger enn det er mulig å få bruk for. Han forteller om møter der deltakerne forsøker å løse problemer som andre rundt det samme bordet har skapt. Mest av alt er han opptatt av at den generøse filantropien bidrar til å opprettholde heller enn å motvirke strukturell ulikhet. Han etterlyser et nytt «operativsystem» der penger brukes på konsepter som bryter ned eksisterende strukturer – som strukturene som har gjort verden til et eneste stort marked.

Det er interessant å høre slik kritikk fra innsiden – fra en som selv er formann i en filantropisk stiftelse. Den har

vanligvis kommet fra mer «åpenbare» systemkritikere. Filosof og marxist Slavoj Žižek har for eksempel kritisert filantropene – deriblant Bill Gates – for forsøket på å dempe bivirkningene av et grunnleggende urettferdig system, og dermed selv bli et problem ved systemet. Žižek kan ikke sies å renne over av konkrete løsninger selv. Men han har et viktig poeng når han kritiserer filantropien for å bygge på en idé om at det ikke finnes noen systematisk utnyttelse lenger, kun en rekke problemer som må løses (gjørne ved hjelp av mest mulig innovasjon).

Det er imidlertid viktig ikke å arrogant avvise Bill Gates' arbeid på bakgrunn av behovet for systemkritikk. Gates har donert store summer av sin enorme formue til helsefremmende arbeid i en situasjon der ingenting ville hindret ham i å ruge på pengene i stedet. Vaksinasjonsalliansen GAVI, som Gates-stiftelsen donerer massivt til, har reddet svært mange liv – selv anslår den tallet til seks millioner. Gates har absolutt bidratt til å sette global helse høyere på agendaen. Men det er like viktig ikke å glemme filantropiens problematiske sider, som fint kan gå hånd i hånd med at enkeltpersonene har et dypt og genuint engasjement for å gjøre godt.

For det første er ikke Bill Gates noe organ med demo-

« Filantropien forsterker en rekke forhold som eroderer grunnlaget for omfattende sosial forandring. »

kratisk gitt myndighet. Stiftelsen hans står ikke ansvarlig overfor andre enn seg selv og sine donorer (deriblant staten Norge). Samtidig forvalter den enormt med penger og helsepolitisk definisjonsmakt. Som sagt av aids-aktivisten Gregg Gonsalves: Hvilken side av senga Gates velger å stå opp på, kan velte om terrenget for global helse. Selv pengene Gates-stiftelsen gir til Verdens helseorganisasjon (WHO), er øremerkede til definerte prosjekter. Denne individualiseringen av kollektive, sosiale problemer kan både virke passiviserende og skape en illusjon av langsiktighet.

For det andre har filantropien blitt kritisert for å påvirke mottakerlandenes utvikling av egen infrastruktur og helsevesen på en negativ måte. Devi Sridhar ved Universitetet i Oxford argumenterer for at filantropien skyver offentlige helsetjenester inn mot pro-

blemstillinger som de rike donorene er mest opptatt av, uten at dette alltid samsvarer med lokale ønsker og behov. Forsker Katerini Storeng ved Senter for utvikling og miljø ved UiO skrev i forrige uke at kostnadseffektive og enkelt målbare tiltak – som filantropien helst prioriterer – ikke hjelper så mye uten et fungerende helsevesen.

For det tredje gir det en bitter smak at Bill Gates har vært godt hjulpet av et globalt økonomisk system som gjør det mulig å bli absurd rik – i hans eget tilfelle med flere svin på skogen. Gjentatte ganger har Microsoft blitt

Satser på forskning: Bill Gates investerer mye penger i forskning for å løse verdens helseutfordringer. I bakgrunnen: prorektor ved UiO Inga Bostad, rektor Ole Petter Ottersen (t.v.) og helse- og omsorgsminister Bent Høie.

kritisert, saksøkt og/eller dømt for aggressiv tilkjempelse og misbruk av monopolmakt. Kritikk har også kommet for at selskapets kraftige lobbying for sterkere patent-lovgivning gjør medikamenter enda dyrere og forsterker helsekrisen i utviklingsland. Microsoft er også blant de mest sentrale aktørene som har lekket informasjon til USAs sikkerhetstjeneste, gjennom det ikke-fullt-så-filantropiske PRISM-programmet. Noe Microsoft neppe gjør uten å få saftig betalt.

Det er derfor lett å bli noe ambivalent til filantropien. På den ene siden promoterer den omfattende viktige tiltak – rettet mot helseproblemer som krever øyeblikkelig oppmerksomhet. På den andre siden bygger den på, og forsterker, en rekke forhold som eroderer grunnlaget for omfattende sosial forandring. Det er ikke noe bedre å sitte i sofaen med potetgullfett på fingrene og kritisere alle og enhver, men man må kunne tenke langsiktig. Det var således fint å høre Gates si på fredag at han selv er en midlertidig løsning: Hans visjon er at stater skal ikke ha behov for støtten hans om 30– 40 år.

Men denne utfasingen skjer ikke ut av det blå. Den krever ansvarlighet og politisk mobilisering. Og antakelig at vi undergraver deler av grunnlaget for filantropenes romslige bankkonti.

debatt@universitas.no

Kilder: New Internationalist, NRK Ytring, The Guardian, New York Times, London Review of Books, GAVI.

— Vi må gi forskere høyere prioritet

Forskning må bane vei for å løse verdens helseproblemer, påpekte Microsoft-grunnlegger Bill Gates under sitt besøk ved Universitetet fredag.

Global helse

tekst Anders Ballangrud
foto Birte Nystad Magnussen

Microsoft-grunnlegger Bill Gates ble mottatt med stor applaus da han ankom Gamle festsal på Universitetsplassen i Oslo sentrum fredag formiddag.

Verdens rikeste mann har støttet helsetiltak over hele verden i lengre tid, først og fremst gjennom stiftelsen Bill & Melinda Gates Foundation (B&MGF). Norge er en viktig bidragsyter til fondets vaksineprogram, GAVI, gjennom sitt årlige bidrag på om lag 500 millioner kroner. Solberg-regjeringen besluttet nylig at beløpet skal dobles til én milliard kroner.

Stiftelsen, som ifølge sine egne nettsider har et legat på 40,2 milliarder dollar, har større økonomiske muskler enn Verdens helseorganisasjon (WHO).

Må satse på vitenskap

Gates utgjorde sammen med hel-

seminister Bent Høie og rektor Ole Petter Ottersen panelet som skulle diskutere global helse og utvikling.

Gates påpekte at stiftelsen setter av mye ressurser til forskning, og at han tror satsing på vitenskap kan bidra til å løse verdens helseproblemer.

– Vi må gi forskere høyere prioritet. Et fokus på vitenskapelige målinger og de beste metode- metodene vil være med å bane vei for hvordan vi kan utvikle gode løsninger, sa Gates til en fullpakket sal.

Datageniet anerkjenner at det finnes flere måter å komme fram til gode helseløsninger på, og forstår at det også finnes skepsis mot muligheten til å gjøre tilstrekkelige vitenskapelige målinger.

– Forskning må på den ene siden vise oss hva vi allerede gjør bra, og på den annen side at vi kan innrømme våre feil, sa Gates.

Gates sa videre at verdens framgang er begrenset av verdens generøsitet, men at Norges bidrag

er et eksempel til etterfølgelse.

Milliardæren etterlyser større fokus på sykdommer som mange av de fattigste landene plages av, for eksempel HIV, malaria og diaré.

– Barn i rike land dør gjerne ikke av de samme sykdommene som i de fattige landene, og det er ofte bare barna i de rike landene som får vaksinene.

Prioriterer helse

Rektor Ottersen mener det er viktig å forberede fremtidens ledere på verdens helseutfordringer.

– Innovasjon er nøkkelen til sykdom- og fattigdomsbekjempelse. Vi er nødt til å formidle disse enorme utfordringene for våre studenter, sa rektoren.

Fersk helse- og omsorgsminister, Bent Høie, fortalte at utfordringer knyttet til helse er høyt prioritert av den nye regjeringen.

– Helse er en av de viktigste utfordringene å ta tak i. Det må skje en utvikling globalt og lokalt. Større åpenhet for samarbeid vil gi oss gode løsninger, sa Høie.

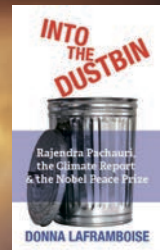
En lengre versjon av artikkelen er publisert på universitas.no.

anderbal@universitas.no

Donna Laframboise: «Nesten ingenting du har hørt om FNs klimapanel er sant!»

Kanadisk journalist og forfatter av bøkene *The Delinquent Teenager Who Was Mistaken for the World's Top Climate Expert* som er blitt oversatt til norsk og den nyutkomne: *Into the Dustbin*

Åpent møte

Auditorium 4, Urbygningen (DA)
Universitetet i Oslo,
Karl Johans gate.

**torsdag 21. november 2013,
kl. 19.15**

Foredraget er på engelsk, norsk sammendrag

KLIMAREALISTENE

www.klimarealistene.com

Hårsårt

Å miste håret i ung alder er vanlig. Hvorfor er det da så vanskelig å snakke om?

Reportasje

tekst Axel Geard Nygaard og Petter Fløttum
foto Helle Gannestad og Birte Nystad Magnussen

– Jeg har kjøpt sånn sjampo for å motvirke prosessen.

Barbermaskinen durer inne på hårsalongen Sanz på Majorstua. Det er ikke så lenge siden Konstantinos Skenteris begynte å miste håret. Vikene har gradvis, men overraskende fort, steget oppover. 25-åringen følger med i speilet mens frisøren raskt halverer lengden på håret på sidene og bak.

– Jeg kan jo håpe at det kommer til å bli veldig kult med kort hår på toppen og mye på sidene. Akkurat nå er det jo det motsatte som er in, sier Konstantinos.

Frisøren begynner på håret oppå hodet og bytter redskap til saks. Her må det finklippes. Etterhvert som håret blir kortere kommer vikene tydeligere fram.

– Jeg tror jeg har blitt mye mer voksen de siste årene. Jeg veit ikke om det har noe med vikene å gjøre, men jeg synes det passer litt, sier Konstantinos og ler.

Studenten har for det meste et avslappa forhold til å miste håret. Han er likevel ikke helt upåvirket og forteller at han har vurdert piller for å motvirke hårtapet.

– Jeg så en reklame i et magasin for noen tabletter som visstnok skal være det første preparatet som virkelig gjør en forskjell, og tenkte at det kanskje kunne være noe. Kompisen min syntes det bare var teit. Han har selvfølgelig kjempeflott hår.

Foreløpig har det blitt med spesialsjampo, men om den fungerer er ikke Konstantinos sikker på.

– Den er i hvert fall veldig dyr, sier han.

Mellom 25 og 30 prosent av 30 år gamle europeiske menn har begynnende eller tydelig hårtap. Å miste håret i 20-årene er altså noe som skjer med et mindretall av menn, men det er fortsatt nokså vanlig.

Å finne intervjuobjekter til en sak om hårtap har likevel vist seg å være vanskelig. Ikke fordi potensielle intervjuobjekter takker nei, men fordi veldig få ville foreslå sine venner som gode eksempler på unge menn med lite hår. «Njeei, jeg veit om et par stykker, men jeg kjenner dem ikke godt nok til å spørre om det», var det vanlige svaret.

Er det rett og slett et tabu å snakke om hårtap i denne alderen?

– De fleste studier viser at det oppleves som negativt å miste håret for de fleste menn, sier Ingela Lundin Kvalem, førsteamanuensis ved Psykologisk institutt ved UiO, som har forsket på kroppsbilde og kroppsidealer.

Hun forteller at hårtap oppleves som mer negativt jo yngre du er, men de fleste menn finner likevel måter å mestre det på. Få synes det er veldig traumatisk. Studier har vist at det unge menn synes er mest negativt med å miste håret, er at de føler de ser gamle ut.

Hvordan synet på egen kropp påvirker selvtilliten, varierer fra person til person, påpeker Kvalem.

– Det er ikke like ille om man kan kompensere med akademiske eller idrettslige

2.

3.

1.

Hvorfor mister man håret?

Det som skjer når man mister håret, er at enzymer i mannekroppen omdanner testosteron til dihydrotestosteron. Sistnevnte hormon gjør hårstråene kortere og tynnere, og til slutt slutter hårsekkene å produsere hår.

Grunnen til at noen menn mister håret tidligere enn andre, er at det er forskjell på hvor mye av disse enzymerne kroppen produserer. I tillegg er det ulikt hvor mottakelig hodebunnen er for hormonene som fører til hårtap. Hvis hodet har få såkalte «hormonreseptorer», beholder man håret selv om kroppen produserer masse enzymer og testosteron.

Kilde: Biolog Glenn-Peter Sætre

ferdigheter, hvor god venn man er eller andre interesser som man kan bygge sin selvfølelse på.

Derfor kan det være verre for ungdom enn for voksne å være misfornøyd med utseendet, fordi ungdom ofte ikke har så mye annet å spille på.

– Så det er det å se annerledes ut som oppleves ille?

– Ja, det å skille seg ut tiltrekker seg oppmerksomhet, og det fører til at mange føler seg mer utsatt, sier Kvaalem.

Andreas Slørdahl visste alltid at han kom til å miste håret i ung alder. Men det var ikke før frisøren ga ham «rabatt type 2 (krans)», at det virkelig gikk opp for ham.

– Jeg hadde hatt en litt dårlig dag, og da jeg var ferdig klippet sa frisøren: «jaja, du er jo så tynn i håret, så du skal slippe å betale full pris», forteller den 24-årige jusstudenten.

Den langstrakte trønderen på nesten 1,90 var da 19 år. Han går ikke lenger til frisøren. Det sluttet han med da det ble foreslått at han kanskje skulle ha litt lenger hår på toppen for å skjule den blanke issen. Nå tar han heller barbermaskinen i egne hender.

Rollen som «han skalla fyren» har An-

dreas vokst seg komfortabel med. Men det kan tidvis bli litt mye. Mange ser på ham som en de endelig kan snakke med, kjente som ukjente.

– Av en eller annen grunn kommer alle menn som har begynt å miste håret til meg, forteller han.

«Jeg tullet mye med at faren min har lite hår, det har jo kommet tilbake og bitt meg i rumpa»

Andreas Slørdahl, skalla

Det merkes særlig etter en øl eller to. Da åpner alle sluser. Andreas selv sammenligner det med en homofil kompis han har, som alle kommer til for å snakke om «seksualitet og slikt».

– Han er lei av å høre om seksualiteten til folk. Jeg føler det er litt det samme. Jeg er «han skalla», så jeg har sikkert noen råd å komme med, tenker de.

Folk kommer også ofte til ham og spør hva han gjør for å unngå hårtap.

– Men de burde ikke spørre meg, for jeg

har jo mistet det. Jeg har jo tydelig ikke greid det.

Andreas bøyer seg framover på stolen, senker hodet. Som 18-åring ville han ikke gjort det. Da brukte han høyden sin for å skjule hårtapet.

– Da jeg gikk på videregående, syntes jeg

det var helt forferdelig. Hårtapet var altfor stort. Men sammenlignet med nå, var det ingenting, sier Andreas.

Han så det selv på bilder. Vikene som krøp bakover, og issen som sakte, men sikkert fikk frisk luft.

Både faren og begge bestefedrene har vært tynne i håret eller skalla så lenge Andreas kan huske.

– Jeg visste at det kom til å skje, men det er ikke ekte før det skjer.

Men det var likevel ikke far som >>>

4. Selvhjelpen: Sist gang Andreas Slørdahl gikk til frisøren, ble det foreslått at han skulle la håret gro på toppen og klippes kort rundt for å skjule at han har tynt hår. Det var siste gang han gikk til profesjonelle. Nå tar han heller barbermaskinen i egne hender. – Jeg tror frisøren mente det som et godt råd, men nei. Det er bedre å innse at det ikke er der, sier han.

5. Tungtvann: Andreas Slørdahl har forsonet seg med sin skjebne som skalla og kaster gjerne lua. Så lenge det ikke regner. – Om det regner tungt, blir jeg slått i hodet av de tunge dråpene, forteller han.

6. Biker? – Jeg har valgt å ha litt hår, fordi jeg ser så jævlige biker-aktig ut hvis jeg er helt skalla med skjegg, sier Jonas Lie.

ble den trygge havna da håret gikk tapt.

– Jeg gikk heller til mor for å få trøst. Jeg har hatt noen kvelder med hodet i fanget til mamma, sier han.

Hos far var det lite trøst å få. Noe annet kunne han ikke forvente.

– Jeg tullet mye med at faren min har lite hår, og det har jo kommet tilbake og bitt meg i rumpa nå, sier Andreas.

En gjenganger var å leke romskip som landet på «månen».

– Den har jeg fått tilbake, ja.

Andreas snakker gjerne om håret som forsvant. Det er slik det er, ikke noe å gjøre noe med. Når emnet kommer opp, tror han andre synes det er mer ubehagelig enn han selv gjør.

– Jeg har forsonet meg med det, men jeg merker at andre blir litt redde når de tuller med det, sier han.

Andre menn som mister håret forteller ham om alt de gjør for å holde fast. Piller, oljer, flytting av hårsekker. For Andreas var det aldri noe alternativ. Han tenkte ikke engang at det var en mulighet. Men han kan forstå at andre vil gjøre noe.

– Man kan si at det ikke har så mye å si, men det er ingen som synes man blir finere om man blir skalla. Selvfølgelig har man lyst til å se litt finere ut, sier han.

Men hår eller ei, Andreas ser ikke mørkt på livet.

– Mange menn mister håret. Men de får jo dame de også.

Jonas Lie lukta lunta ganske tidlig. I familien fantes det knapt en mann som hadde hatt hår etter fylte 25. Faren mista nesten alt håret i starten av tjuetårene, og alle onklene hadde det på samme måte.

– Jeg så knapt en mann med hår i hele oppveksten. Så jeg er slektsledende innen seint hårtap, faktisk.

Masterstudenten sitter avslappa i sofaen hjemme på Tøyen og snakker om hvordan det er å miste håret. Da genene først hadde bestemt seg, var det bare å slå seg til ro med det. Derfor har han verken lue eller hentesveis for å skjule den blanke hodebunnen.

– Hva følte du da du innså at det begynte å bli tynt?

– Det største irritasjonsmomentet var egentlig at jeg ikke kunne ha sveis lenger. Jeg pleide å bruke tid på å ha en skikkelig sleik, men en dag innså jeg at sleiken var gjennomslitt, den syntes knapt hvis det var feil lys. Da funker jo ikke den frisyren lenger, så jeg måtte gi opp, sier 27-åringen.

Mange menn er redde for å bli mindre attraktive for det motsatte kjønn når de mister håret.

– Det er nok ikke så vanskelig å innrømme overfor gutta at man begynner

å bli litt skinn på toppen. Problemet er nok at man føler seg mindre attraktiv, sier han.

Psykolog Kvalem forklarer at hvis man har lite hår i et samfunn hvor idealet er det motsatte, kan det oppleves som en barriere på sjekkemarkedet.

– Hvis du er en ung mann med lite hår, kan du bli veldig selvsikkert og føle at du ikke har samme sjanse, sier hun.

Folk som er misfornøyd med utseendet har også en tendens til å tilskrive negative ting som skjer i livet til nettopp det – selv om det kan være helt andre ting som har skylden.

– Hvis du blir avvist av dama, tenker du at det er fordi du ikke har hår, i stedet for å tenke at det er fordi hun ikke synes du er interessant, sier Kvalem.

Jonas trodde også at det skulle bli vanskeligere på damefronten, men han har blitt overraska over hvor ofte det fungerer likevel.

– Egentlig skjønner jeg ikke helt hva kvinner liker. Jeg blir veldig forundra hver gang det klaffer.

– Du kompenserer jo med et skikkelig skjegg.

– Ja, det kan hende det er en underbevisst strategi, sier Jonas og ler.

– Jeg har bestemt meg for å ha hår på én side av hodet i hvert fall.

Jonas mener det er en forskjell i hvordan jenter og gutter snakker om hårtap. Blant gutta er det en spøkete tone, mens jentene er mer forsiktige.

– Kjæresten min innrømmet på fylla at hun synes det var veldig fint. «Du ser så voksen ut når du er skalla, Jonas», sa hun. Det synes jeg jo var veldig trivelig sagt.

axelgn@universitas.no

4.

Forventer dobling av hårtrans- plantasjoner

– Vi har stor pågang. Med vanlige transplantasjoner ligger vi på rundt 700 i året, sier Christian Knudsen, daglig leder og deleier i den medisinske hårklinikken Poseidon.

Klinikken står ifølge Knudsen for omtrent 80 prosent av alle transplantasjoner som gjøres i Norge.

Hårtransplantasjon koster mellom 25 000 og 68 000 kroner. Prisen avhenger av hvor stort område som skal behandles. Klinikken har nettopp lansert en ny stamcellebehandling og Knudsen forventer derfor en dobling i antallet behandlinger.

– Alderen på de som behandles strekker seg fra 20 og opp til 70 år. Hovedandelen vår ligger nok mellom 30 og 40. Det er en god del unge mennesker som kommer også. Med unge mennesker må vi selvsagt hjelpe dem å planlegge litt, i fall de mister mer hår, sier Knudsen.

Hvis du allerede har mistet håret, er det bare hårtransplantasjon som kan hjelpe deg, mener Knudsen.

– Det finnes en haug av produkter som man sier hjelper, men det er ingen av dem som kan vise til dokumentasjon.

Ifølge Knudsen finnes det bare to produkter som kan bremse hårtapet hvis du er tidlig nok ute. Finasterid og Recrea Forte blokkerer det hormonet som fører til hårtap, men har bivirkninger. Noen av brukerne vil blant annet få nedsatt sexlyst, impotens, unormal ejakulasjon og testikkelsmerter.

Hårtap kan ha evolusjonære fordeler

Det eksisterer mange myter om hårtap. Alt fra at menn med lite hår er mer virile, til at de er smartere enn andre. Se på morssida av familien for å se når du blir skalla, sier en annen myte.

– Noen av genene som assosieres til hårtap, er på x-kromosomet, som sønner arver fra mor. Korrelasjonen for skallethet er likevel høyere mellom far og sønn enn mellom morfar og sønnesønn, så myten om å se på morssida stemmer ikke, forklarer Glenn-Peter Sætre, professor ved Biologisk institutt ved UiO.

Ifølge Sætre er det flere grunner til at menn mister håret. I middelalderen kasterte man flinke korgutter for å bevare den lyse, vakre stemmen. Man la imidlertid merke til en annen effekt: Kastrerte menn ble aldri skallede. Hårtap hos menn er altså knyttet til mannlige kjønnshormoner, og spesielt testosteron.

– Man kan jo lure på hvorfor naturen er så slem at den plager veldig mange modne menn på denne måten. Det spekuleres mye i om hårtap er assosiert med noen evolusjo-

nære fordeler, sier Sætre.

Psykologiske studier tyder på at skallede menn oppfattes som triveligere og mindre aggressive, men også mindre attraktive. Det er imidlertid uklart om dette skyldes skallethet i seg selv eller om skallede menn oppfattes som eldre enn de er, og dermed indirekte mindre aggressive og attraktive.

– Vi har ikke noe entydig svar på om skallethet har noen fordeler. Kanskje er det en litt kjedelig bieffekt av noe som faktisk er fordelaktig? spekulerer Sætre.

MIN STUDIETID

tekst Lasse Moe
foto Patrick Da Silva Sæther

■ HVEM:	Trond Fausa Aurvåg
■ STUDERTE:	Skuespillerfag på Kunsthøgskolen i Oslo
■ NÅR:	1998–2001
■ AKTUELL MED:	Spiller Torgeir Lien i <i>Lilyhammer</i>

Skulk med stil

Etter å ha skulket skolen står Trond Fausa Aurvåg på rektors kontor. Rektor spør: «Har du vært i Oslo i sommer?»

– Jeg hadde møtt rektor tidligere den sommeren. Da hadde jeg dratt en hvit løgn og fortalt ham at «jeg er i Oslo og sånn». På den tiden var det ikke lov for KHiO-studenter å jobbe med andre teaterprosjekter. Men jeg hadde jo hatt sommerjobb på teateret i Stavern.

Aurvåg er klar for å innrømme sommerjobben i Stavern. Heller det enn å fortelle at han har jugd om å være sjuk for å delta i et TV-program.

Fordi han hadde skulket, vurderte ledelsen på KHiO å utvise ham.

– Hadde jeg blitt kastet ut på livstid, ville det ha vært en katastrofe. Heldigvis ble saken henlagt av styret. At de vurderte å kaste meg ut, var straff nok. Det var jo flaut og ubehagelig å vente.

Grunnen til at man ikke fikk jobbe ved siden av teaterstudiene var enkel. Var noen borte, gikk det utover undervisningen. Én klasse hadde bare ti studenter.

Var noen borte, gikk det utover undervisningen. Én klasse hadde bare ti studenter.

Veien til skuespillerfag var kronglete og lang for Aurvåg. På Romerike Folkehøgskole ble han virkelig hekta på skuespilleryrket. Men på den tiden trodde han at han skulle bli ingeniør, siden broren hadde studert ingeniørfag. Så etter folkehøgskolen begynte han på kjemi på Oslo ingeniørhøgskole.

Studieoppholdet ble kort; Aurvåg fant ut at han ikke kunne fordra kjemi.

– Andre semester kom jeg videre i opptaksprøven på KHiO.

Da tenkte jeg at dette er min redning ut av kjemihelvetet. Så da skrev jeg ned monologer fra teateret på eksamen.

Monologen sikret stryk i kjemi, men opptaksprøven var ikke redningen. Det gikk fem år før Aurvåg kom inn på KHiO.

– Det var kjempegøy å komme inn. Alle er jo klar over at det er vanskelig, så når jeg først kom inn, følte jeg meg utvalgt og privilegert. Skolen ble livsstilen. Man lever i en boble og bryr seg ikke om så mye annet enn teater.

I 1999, tilbake på rektors kontor. Strategien: å innrømme sommerjobben i Stavern, for å slippe å fortelle om TV-programmet.

«Jeg har vært i Stavern og jobbet på teater der. Jeg vet det var jævlig kjipt å jule deg rett i trynet da jeg traff deg i Oslo», sier Aurvåg til bautaen bak skrivebordet.

Rektor sitter urørlig i stolen.

«Ja, men jeg hørte du har vært sjuk?» sier han.

«Ja, jeg hadde influensa.»

Rektoren gir seg ikke. Han ser rett gjennom Aurvågs umøblerte glasshus. Skuespillerstudenten gir opp.

«Jeg har vært i Frankrike, på *Fangene på fortet*», skriker Aurvåg.

Han ser vemmelsen bre seg utover ansiktet bak skrivebordet.

«Dette vil få følger», sier rektoren mens han henviser Aurvåg til døren.

– Så da gikk jeg slukøret ut og følte at rektoren så på meg som et infisert menneske, sier Aurvåg.

Selv om det er 14 år siden, glemmer han aldri det flaueste øyeblikket fra studietiden på KHiO.

lassemoe@universitas.no

anmelderredaktør: **Eivind Eide Skaufjord**
eivines@universitas.no 990 45 537

ANMELDELSER

Plater:

Revolusjonsromantiker

Under studentopprøret i Paris i '68, stod Che Guevarasitatet «be realistic – demand the impossible!» skrevet på byens murvegger. Linjene kan trekkes til den arabiske våren, slik Jenny Wilson gjør det. Hun har forsynt seg av Midtøstens og Nord-Afrikas rytmer og blandet det inn i sitt elektroniske soulunivers.

Se for deg en blanding av M.I.A., Daft Punk og The Knife. Hør henne på «Restless Wind» og «The Future», der hun raser og roper ut håpet om forandring og frihet. Eller hennes mes-sing på «My History»: *The blood in my veins / is a river but more wild*. Opprøret ute i verden og inni kroppen hennes er ett og samme.

Wilsons opprør er nemlig ikke bare politisk, men også blodærlig personlig. Dama har overlevd brystkreft, for så å få tilbakefall etter å ha blitt friskmeldt, og smerten har hun kanalisert inn i denne skiva. Resultatet er kreativitet og angst i heftig tospann.

Sistelåta, «Ghost Station», får dette fram på en gripende måte:

Demand the Impossible!

Av: **Jenny Wilson**

Plateselskap: **Sony Music**

Wilson er på t-baneperrongen, hvor dødsvognene er kommet for å hente henne. Hun kysser Gud, har samlet en hær av barn bak seg, og klarer å unnsnippe. *I'm here fifty years too soon*, hvisker 38-åringen mens skiva ebber ut.

Prosjektet er svulstig, med sine bibelske referanser, og koblingene kan tidvis framstå litt påtvungne. Opprøret kunne kanskje kommet enda bedre fram, for dette dramaet er mer vakkert enn dunkelt. Likevel klarer artisten fint å være utfordrende og innbydende på samme tid.

Demand the Impossible er en poetisk hyllest til opprøret og stahetens triumf, og Wilson er Lisbeth Salander i musikkversjon – et rasende og modig feministikon.

Christoffer Gundersen
c.s.gundersen@universitas.no

Tilbake fra dvale

Det har riktignok tatt seks år, men Oslo-bandet King Midas har våknet fra dvalen og slipper sitt femte studioalbum. Med *Rosso* viser bandet hvordan de gir full F i å følge konvensjoner – blant annet ved å åpne den 43 minutter lange pop-plata med en syv minutter lang instrumental som på ingen måte representerer popen og dysterheten i det som venter lenger ut i plata.

Selv om den instrumentale åpningen kan være forvirrende, begynner andresporet «Color-sound» med fengende elektroniske rytmer og basslinjer som får foten til å trippe. Denne livligheten lever videre inn i tredjelåta, og preger egentlig hele første halvdel av plata med elektroniske poprytmer og en lysere tone sammenlignet med de roligere, stemningssettende låtene «On The Way To Luton» og «The Strangler» som gir platas andre halvdel et dystre preg. Selv om det kan overraske

Rosso

Av: **King Midas**

Plateselskap: **Fysisk Format**

litt når funkelementene gir seg helt etter det syvende sporet, «Cy», er dette ikke noe som svekker plata som helhet.

Dette er en plate du skal nyte med lukkede øyne og hodetelefonene på. Sitt stille og la King Midas male ut sitt dystre bybilde. Livligheten i første halvdel kommer fram med fengslende bassrytmer og elektroniske orgeltriller før natten brer seg over og lar seige, tunge gitarriff og saksofon bære helt ut i avslutningslåta «Leaving Biarritz». Det er urbant, eksperimentelt og variert.

King Midas har våknet fra dvalen - de gjør akkurat det de føler for, og det funker som bare det.

Aili Røtterud Løchen
anmeldelser@universitas.no

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Radio Nova

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Das Kapital
10.30: DUO
11.00: A-lista
12.00: Lillesalen Konsertserie (til 13.00)
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Dub Dubhead
22.00: Overkill
23.00: O & Jo Show
24.00: Fri Form Radio

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Vitenselskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Teknova
11.30: Sirkus
12.00: Snakker ikke norsk
Onsdag
06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur

10.00: Tekstbehandlingsprogrammet
11.00: Historietimen
11.30: Emneknaggen
12.00: Onsdagsdebatten (til 13.00)
19.00: Kveggels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu
24.00: Fri Form Radio
Torsdag
06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym

08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Nova Noir
12.00: Det Fiktive Selskab (til 13.00)
Fredag
06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Opplysningen 99.3
11.00: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank (til 13.00)
19.00: Nova Nedstrippa

20.00: Goodshit
21.00: Nova Amor
22.00: Nova X
23.00: XO HIPHOP
Søndag
07.00: Jazzonen
08.00: Gorilla
09.00: Trigger
10.00: DOKUNOVA
10.30: Radio Folkefest (til 11.00)
14.00: Du skulle ha vært der
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk

Film:

Blodig: Dei medverkande i folkemordet er med på å iscenesetja sine egne nesten femti år gamle grusomheiter.

Ein mordar fortel og forstår

The Act of Killing fortel ikkje berre historia, men er med på å endra ho.

The Act of Killing

Regi: **Joshua Oppenheimer, Christine Cynn, Anonym**

Med: **Anwar Congo, Herman Koto, Adi Zulkadry**

Anwar Congo er ein indonesisk gangster, masse-mordar – og folkehelt. 1965 gjekk han frå å livnæra seg som svartebørshai utanfor kinoen i Medan på Nord-Sumatra til å bli ei sentral brikke i styresmaktene si elleville utrydding av nesten ein million kommunistar. Ingen har teke noko oppgjer med fortida, og hendinga er den dag i dag glorifisert i indonesiarane sitt kollektive minne.

I *The Act of Killing* har regis-

sørteamet til Joshua Oppenheimer fått Congo og fleire av dei andre medverkande i folkemordet med på å iscenesetja sine egne nesten femti år gamle grusomheiter. Samvitsfullt og nøyaktig gjenskaper dei no aldrande herrane scener der dei kaldblodig og samvitslaust drep alle motstandarar dei kjem over. Congo, som åleine reknar med å ha kring tusen menneskeliv på samvitet, demonstrerer stolt og villeg sine mest effektive og reinslege avrettingsteknikkar. Medan dei spelar inn scener til ein tenkt fiksjonsfilm lagar Oppenheimer ein slags utanpå-dokumentar om prosessen, og deltakarane sine refleksjonar rundt det heile. Resultatet er ein

film om folk som lagar film om si eiga historie.

Vilja Congo og dei andre tidlegare drapsmaskinene viser til å laga underholdning av alt dette forferdelige er absurd, og kastar eit grellt

«Dette er sjeldant god bruk av filmmediet»

lys over den menneskelege evna til å rettferdiggjera seg sjølv og sine handlingar. Aller tydelegast kjem dette til uttrykk ved at Congo sitt høgst spesielle sidekick, den gjennomkorrupte politikarspiren Herman Koto, stiller i glitrande dameklede og sminke i nesten alle dei bestialske drapsscenene dei

Vilde Sagstad Imeland, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Sett deg i saksa

Eksamenstida er i full gang på universiteter og høyskoler. Men det er ikke bare her det jobbes intenst for gode karakterer og plettfrie resultater. Så godt som alle Oslos friserskoler har i disse dager et skrikende behov for hårmodeller til eksamen i klipp, krøll eller farge. Dette er perfekt for deg som liker å leve litt farlig! Det er alltid

en sjanse for at det blir mislykka, og faren er kanskje litt mer reell når du opptrer som eksamensobjekt for en nittenåring med saks og skjelvende hender. Men hvis du noen gang skal få deg en gratis klipp, er det nå du bør opprette en brukerprofil på for eksempel hårmodell.no.

Hårmodell

Hva: **Gratis klipp**

Hvor: **Frisørskoler**

Håkon Sukuvara, desksjef i Universitas

Ukas advarsel

Sjakk matt

Her om dagen klarte jeg å rote meg inn på VGs live-dekning av sjakk-VM. Sjakk har liksom aldri vært helt min greie, men dette virket ikke så dumt. Mens du selv kan tenke deg fram til hva som blir det neste trekket, underholder Hans Olav Lahlum med anekdoter fra sjakkmiljøet. Dette var halvannen uke siden. Når var det den eksamens-

oppgaven skulle være ferdig igjen?

Slik har det nemlig blitt, etter at Magnus Carlsen gjorde sjakk til den nye folkesporten. Det er fascinerende, men også litt urovekkende: Samfunnet stopper opp. Jeg tør ikke engang forestille meg hvordan det ville blitt hvis fotballandslaget plutselig ble gode igjen.

Tegneserie:

Ingen bauta

Når en fremmed mann flyter i land i gallernes landsby, skaper det mye oppstuss blant innbyggerne. Mannen viser seg å være pikter fra Kaledonia (Skottland), og Asterix og Obelix får oppdraget med å eskortere den fremmede tilbake til hjemlandet.

Asterix hos pikterne

Av: **Jean-Yves Ferri og Didier Conrad**

Forlag: **Egmont**

Etter 54 år ved tegnebrettet har Albert Uderzo – den siste gjenlevende av den originale skaperduoen etter at René Goscinny døde i 1977 – bestemt seg for å gi pennen videre til en ny tegner og forfatter. Arvtageren Didier Conrad gjenskaper Uderzos strek godt, og om man ikke er klar over det, vil man neppe merke at det er en ny tegner ved roret. Hvis man skal sette fingeren på noe, så er det at figurene er mer statiske og rutene mer overlesede i Conrads strek.

Jean-Yves Ferris manus er det mer å utsette på. Som vanlig i Asterix-album brukes anakronistiske stereotyper om fremmede kulturer humoristisk. Pikterne fungerer her som noen slags proto-skotter, med alt det medfører av kilter, Loch Ness-monstre og ulike Mac-baserte

ordspill. En del av ordspillene fungerer godt (takket være en god oversettelse), og det er unektelig artig når en romersk byråkrat bruker «i forhold til» like ofte og feil som Grete Faremo.

Dette albumet kommer likevel ikke til å bli stående som en bautastein i Asterix-serien. Det føles som om forfatteren er mer opptatt av å bruke alle de vante klisjeene fra serien for å vise at han kjenner stoffet. Ikke at det i seg selv er noe galt, men når historien ikke har mye annet å by på føles det mest som et pliktløp. Hvis Asterix-serien i det hele tatt skal leve videre, trenger den en ny tilførsel av Miraculix' styrkedråper.

Axel Geard Nygaard
axelgn@universitas.no

Sakprosa:

Fengende fra avmaktens korridorer

I **Klimaspillet** inviterer Bård Lahn deg med på verdens mest langdryge kringel om regninga. Du vet, den kringelen som nå i november har gått i reprise på enda et såkalt COP-møte, denne gangen i Warszawa – om hvordan klimaendringene skal stanses, og hvem som skal betale for det.

Klimaspillet

Av: **Bård Lahn**

Forlag: **Flamme Forlag**

Det høres kanskje ikke all verdens sexy ut. Utslippskutt er jo ikke sexy. Det svir og er umulig å fordele helt rettferdig. Derav kringelen. Men samtidig som Lahn med en overraskende habil forfatterstemme formidler akkurat hvor trøstesløse tilstandene kan være når FN flyr første klasse inn til nok et toppmøte for å prate klimatilak, presterer han også å få leseren til tidvis å holde pusten i påvente av neste vendepunkt i miseren. Kan innlegget fra den lille, utrydningstruede øystaten røske opp i de fastlåste forhandlingene? Vil de neste setningene fra Obama-administrasjonen stå i stil med innledningen om at «The United States is back» etter årevis med Bush-tørke?

Som norsk miljøverner og etter hvert delegasjonsmedlem har Lahn selv deltatt på alle klimamøtene vi tas med på i boka, og det merkes. *Klimaspillet* er forbilledlig pedagogisk bygd opp, med selvopplevde, ofte småabsurde

scener fra forhandlingene, problemstillinger som tålmodig bankes inn i leseren, og frampek som gjør at man grugleder seg til det skjebnesvangre toppmøtet i København. Det er også like deilig som det er skummelt å bli vist hvilke svært menneskelige svakheter og dynamikker som spiller inn – og tidvis blir avgjørende – selv på et FN-toppmøte. Her har du de trøtte og hissig statslederne, toppdiplomaten som bryter sammen i gråt foran flere tusen konferansedeltakere, og delegaten som slår hånda til blods i desperasjon etter å få ordet.

Okei, man må kanskje være bitte litt spesielt engasjert for å digge en innsiderapport fra de internasjonale klimaforhandlingene som ikke engang partene selv alltid er interessert i. Men med *Klimaspillet* klarer Lahn fint å overbevise om at det bør vi være, alle mann.

Anne Fougner Helseth
anmeldelser@universitas.no

FOTO: PRESSE

kokar ihop.

Det er sjanger-hybriden av dokumentar og fiksjon som gjer «The Act of Killing» til ein så viktig film. Ved å heilt konkret visa oss kva det var han gjorde, vert Congo også sjølv tvunge til å reflektera over det. I ei scene der han spelar rolla som eit av sine eigne offer, evnar han for første gong å leva seg inn i iallfall litt av den smerta han har påført så mange menneske. Då kan han ikkje lenger undertrykkja spørsmålet han har freista drikka, røyka, dopa seg ifrå: Er han ein syndar?

Arbeidsmåten til Oppenheimer er eit genialt dokumentarisk grep, men byd òg på etiske utfordringar. Er Congo innforstått med kva han er med på? Filmen møtte sterke negative reaksjonar då han hadde premiere i Indonesia i fjor, og det var neppe det hovudpersonen hadde tenkt seg då han gjekk inn i prosjektet.

Uansett, The Act of Killing er meir enn historieformidling. Filmen er ein sjølvstendig del av historia fordi han er med på å revidera henne. Dette er sjeldant god bruk av filmmediet, og det er det verd å få med seg.

Ingrid Eidsheim Daae
anmeldelser@universitas.no

Kulturkalender

onsdag 20. november

Konferanse: Dronekrigen i Pakistan har siden 2004 krevd mer en 3400 menneskeliv og bringer med seg mange humanitære, etiske og juridiske problemstillinger. Konferansen vil synliggjøre konsekvensene av dronekrigen, og diskutere hva som kan gjøres for å skape fred og utvikling i landet. **Fredshuset, 17.45**

torsdag 21. november

Konsert: Oslo-bandet Charlotte & The Co-Stars har siden 2003 opparbeidet seg et knallsterkt rykte og en voksende fanskare, ikke minst takket være sine kritikerroste album Win Love Win og No-Tell Motel samt intensive liveopptredener. **Mono, 21.00**

Bordtennis m.m.: Prosjektklubbens Bordtennisaften består av en bordtennisturnering og en utstilling med spesielt inviterte bidragsyttere. Hver utstiller leverer et bidrag i prosjektklubbens ånd, og temaet er «bordtennis». **Kulturhuset, 19.00**

FOTO: FLICKR/PALEONTOUR

Innbitt: Bordtennisaften på Kulturhuset holder (forhåpentligvis) ikke så høyt nivå som disse to.

fredag 22. november

Klubb: Atoms of Ours klubbkvelder og konserter fyres opp med Paul White fra Bassline Boutique, Neove & Tony Endre fra Cirka Loka/Rouge, Jæger, Ace&Kenan fra GOYO-crew. **Vanguard Oslo, 21.00**

lørdag 23. november

Åpen dag: På brusfabrikken! Bli med på omvisning, hør fortellinger fra Romas snart 100 år lange historie i Lillestrøm og smak på årets julebrus. **Roma Mineralvannfabrikk, 09.00 – 16.00**

Konsert: The Northern Belle er en nordnorsk vri på sin amerikanske motpart: en vakker Southern belle. Musikerne har også tatt sin inspirasjon fra USAs sørstater med dype røtter i country, blues og americana, samt med lystigere toner av folk og pop. Dette uttrykket får en unik norsk vri ved hjelp av bandets hardingfele. **Smelteverket, 16.00**

Gi oss beskjed om arrangementer på epost:
universitas@universitas.no

Prosesen

Det er trangt på lesesalene, kunne du lese i Universitas forrige uke, og Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) jobber nå med å lage en oversikt over lese-salene på campus. Men når guiden blir klar, det vet ikke studiedirek-tør ved HiOA, Marianne Brattland.

– Først må vi utrede om det er behov for en kon-sekvensanalyse av situasjonen på lesesalen. Så må vi kalle inn de ulike student-gruppene til høring, før en detaljert rapport kan klar-gjøres, sier hun til Ad Notam.

Deretter vil HiOA sette ned et utvalg som skal kart-legge studenters lesevaner. – Vi håper lesesalguiden vil være klar i 2023, sier en entusiastisk Brattland.

Ingen lovsang

Ad Notam kunne forrige uke berette om den ekstraordi-nære hendelsen hvor en mid-delaldrende pro-fessor fikk til en Youtube-visning på første forsøk. Nå har nok en student fortalt Ad Notam om en ny, uordinær hendelse, denne gang på juridisk fakultet.

– Forrige uke var det en jusstu-dent på Domus Nova som gikk hjem for da-gen klokka 19.00, forteller jusstudent Nicolay Ferner Løvenskiold til Ad Notams avdeling for spisse albuer og

manglende sosialt liv.

Han sier det raskt spredte seg en følelse av vantro i le-sesalen.

– Jeg bare, vil han ikke bli partner i BA-HR?, sier en rystet Løvenskiold.

Han har siden august klokket inn rundt 85 ti-mer ukentlig på lesesalen. Han mistenker at stu-denten som gikk klokka 19.00 vil ta til takke med en jobb i det offent-lige.

– Kommunen eller noe, fnyser Løvenskiold.

Den nye oljen

En ny rapport viser at huma-niorastudenter sliter med å få seg relevant arbeid, skrev Universitas forrige uke. Gro Bjørnerud Mo, studiedekan ved Det humanistiske fakultet (HF), sier til Ad Notam at HF har et omdømmeproblem.

– HF er for grått. HF må rebrande seg selv, sier Bjørnerud Mo.

Hun sier at fakultetet vil se til Westerdals, og mener alt må skje på engelsk.

– Slagordet vil bli «Metaphysics is the new oil», sier hun.

Fra januar vil det bli ballrom i foajeen på fakul-tetet, og bord-tennisbord hvor humaniorastu-dentene kan ta en

pust i bakken innimellom all kreativiteten.

– Og sklie! Det skal bli sklie mellom etasjene, hoier Bjørnerud Mo.

TOM: Når jusstudent Nicolay Ferner Løvenskiold ikke drømmer om å finne smutthull i skatteloven for John Fredriksen, henger han på lovdata.no.

SKLIE: Her er en HF-sklie og en metallanretning det går an å renne ned.

Kor e alle heltar hen?

NSO-leder Ola Magnussen Rydje foretrekker å bli kalt med superheltnavnet sitt heretter.

– Hei, det er Universitas her, har du to minutter?

– Så klart.

– I forrige ukes avis skreiv vi «Rydje tok med seg gullforgylte sjokolade-penger da han skulle holde sin ori-entering for Stortinget». Tar alt du blir i til gull, Ola?

– Jaa. Alt bortsett fra 11 måne-ders studiestøtte, da...

– Hvorfor har du holdt alkymist-egenskapene dine skjult for Stu-dent-Norge?

– Jeg så ikke på det som veldig relevant. Det er en personlig sak, egentlig.

– Om samfunnet står på spill så er det vel en samfunnssak, også?

–...

– Det er jo åpenbart at du har en su-perhelt-fetisj. Vi har hørt at du liker å gå rundt i trikot på NSO-kontoret. Har du noen kommentar til det?

– Trikot og trikot. Kan hende det er bukser, i utgangspunktet ment for jenter.

– Kan du utdype det?

– Trengs det mer utdypning?

– Slim fit?

– Ja, det kan man si.

– Vi har også hørt at du bruker «Vil du være med meg hjem og se på kap-pa mi?» som sjekketriks på byen. Kan du bekrefte dette?

– Hehe, det kan jeg ikke bekrefte...

– Men det er en bra sjekkereplikk?

– Nei.

– Ikke?

– Jeg sjekker ikke opp folk, jeg blir heller sjekka opp.

– Vel, dette høres ut som en opp-følgingssak til neste uke. Men nå som dette er kjent for offentlig-heten: Hva er egentlig superhelt-navnet ditt?

– Det må jo være Olav Magnus-son Brynje.

– Det er tydeligvis en tendens på NSO-kontoret til å være superhelt. Hva slags superhelt er NSO-nestle-der André Almås Christiansen, da?

– André er en typisk hverdagshelt.

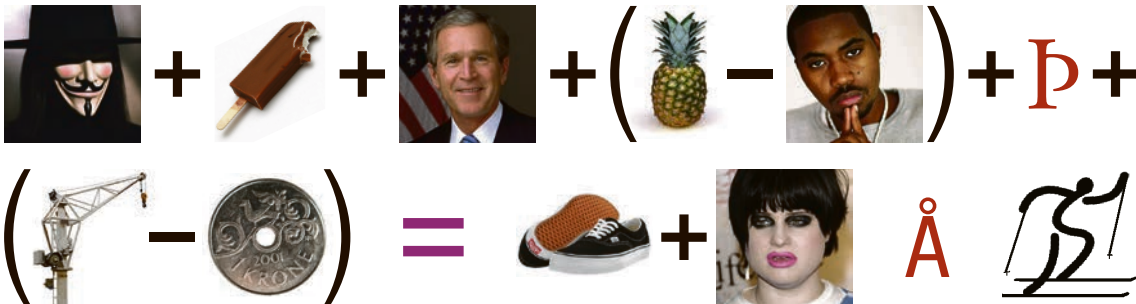
– Er det over eller under Olav Mag-nusson Brynje?

– Helt klar under.

– Vil du vurdere din stilling og bli superhelt på heltid?

– Nei, men jeg syns André kan gjøre det.

baksiden@universitas.no

HINT: Sjakkjokk! Send svar til oyvind.gallefoss@universitas.no.

FORRIGE UKES LØSNING: «Nigerias president ligner på Bernie Mac, ikke sant?»

Det klarte blant annet Jørgen Tresse, som var førstemann til mølla, og derfor kan komme på kontoret og hente seg en premie.

1. Hva heter ekstremværet som traff store deler av norskekysten denne helgen?
2. Og hva het tyfonen som rammet Filippinene tidligere denne måneden?
3. Hva heter forfatteren og miljøaktivisten som er aktuell med debattboka Klimaspillet?
4. I hvilken by arrangeres det i disse dager klimatoppmøte i regi av FN?
5. Hva kalles det astronomiske fenomenet der enorme energi-utosninger på stjerner sender skyer av mikropartikler ut i verdensrommet?
6. Hva heter sportstøyproduzenten som ble grunnlagt av Steinar J. Olsen, og som har markert seg innen etisk handel?
7. Hvilken finsk trance-produsent hadde en hit med låta «Sand-storm» i 1999 og 2000?
8. Om hvem handler Bob-Dylan-låta «The Hurricane»?
9. Fra hvilken film er sitatet hentet: «There's a storm coming, mister Wayne»?
10. Ranger vindstyrkene fra svakest til sterkest: flau vind, laber bris, lett bris, svak vind.

Storm: Sett ovenfra.

1. «Hilde»
2. Hailan
3. Bård Lahn
4. Warszawa
5. Solstorm
6. Stormberg
7. Darude
8. Den drapsdomte, amerikanske proffbok-seren Rubin Carter
9. The Dark Knight Rises (2012)
10. Flau vind (1-3 knop), svak vind (4-6 knop), lett bris (7-10 knop), laber bris (11-16 knop)